ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
РАИФА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ
КАРАР

2018 елнын 14 март **№145**

«Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы «Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында»Раифа авыл җирлеге Советы карары проекты буенча ачык тыңлауларны билгеләү хакында

Раифа авыл җирлегендә яшәүчеләрнең хокукларын үтәү максатыннан Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы проекты турында фикер алышуда катнашу өчен «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 28 статьясы нигезендә, Зеленодольск муниципаль районы Раифа авыл җирлеге Советы карар кабул итте**:**

1. «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы «Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында» Раифа авыл җирлеге Советы карары проекты буенча ачык тыңлаулар үткәрүне билгеләргә (1 нче кушымта).
2. Билгеләү:
   2.1. уздыру датасы һәм вакыты - 2018 елның 30 мартында 15.00 сәгатьтә.;
   2.2. үткәрү вакыты 1 көн;
   2.3. үткәрү урыны-Бело-сусыз авылы, Юбилей урамы, 13, РсИк бинасы;
   2.4. тикшерелә торган мәсьәлә буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр адресы-Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының "Раифа авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында.
3. Раифа авыл башкарма комитеты:
   3.1. «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы «Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында» Раифа авыл җирлеге Советы карары проекты буенча ачык тыңлаулар әзерләргә һәм уздырырга;
   3.2. гавами тыңлауларны үткәрү нәтиҗәләре буенча Раифа авыл җирлеге Советына халык алдында тыңлаулар беркетмәсе, халык алдында тыңлаулар тәкъдимнәре, халык алдында тыңлаулар нәтиҗәләре буенча бәяләмә, шулай ук Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Раифа авыл

җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының яңа редакциясе проектын тәкъдим итәргә;

3.3. 2018 елның 5 апреленә кадәр «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы «Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында» Раифа авыл җирлеге Советы карары проекты буенча ачык тыңлаулар нәтиҗәләрен Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга (http://pravo.tatarstan.ru һәм Зеленодол муниципаль районы сайты составында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы (http://zelenodolsk.tatarstan.ru) " Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук Раифа авыл җирлегенең информацион стендлары адресы: Бело-сусыз авылы, Юбилей урамы, 13.

4. Әлеге карарның 1 пунктында күрсәтелгән Раифа авыл җирлеге Советы Карары проектына гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу һәм әлеге карарның 2 нче кушымтасы нигезендә гражданнарның анда катнашуы тәртибен расларга.

5. 2018 елның 21 мартына кадәр әлеге карарны Раифа авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында» карары проекты һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында «Раифа авыл җирлеге» Уставының яңа редакциясе белән берлектә урнаштырырга (http://pravo.tatarstan.ru һәм Зеленодол муниципаль районы сайты составында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы (http://zelenodolsk.tatarstan.ru) мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә » Интернет", шулай ук Раифа авыл җирлегенең информацион стендлары адресы: Бело-сусыз авылы, Юбилей урамы, 13.

7. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Раифа авыл җирлеге башлыгы,
Совет рәисе **Э.Ф. Яппарова**

1 нче кушымта
Раифа Советы карарына
авыл җирлеге башлыгы
Устав кабул итү турында
2018 елның 14 мартыннан

Раифа авыл җирлеге Уставы проекты

ПРОЕКТ

Баш I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 Статья. Муниципаль берәмлекнең исеме һәм хокукый статусы Зеленодольск авыл җирлеге Раифа авыл җирлеге Татарстан Республикасы муниципаль районы

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенә авыл җирлеге статусы бирелгән.

2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме – «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге (алга таба-җирлек). Кыскартылган исеме - "Раифа авыл җирлеге".

3. «Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасының Зеленодольск муниципаль районы составына керә.

2 Статья. Җирлекнең территориаль төзелеше

1. Җирлек территориясе составына Ак сусыз авыл, Садовый поселогы, Раифа Местечкосы торак пунктлары керә.

2. Бело-сусыз авыл җирлегенең административ үзәге булып тора.

3. Җирлек чикләре «Зеленодольск муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 31 гыйнвар, 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

4. Җирлек составына милек формасына һәм максатка карамастан җирләр керә.

5. Җирлек чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы законы белән гамәлгә ашырыла.

3 Статья. Җирлекнең рәсми символлары

1.Бистәнең үз гербы, флагы бар, ул тарихи, мәдәни һәм башка җирле традицияләрне һәм үзенчәлекләрне чагылдыра.

2.Җирлекнең гербы, флагы тасвирламасы җирлек Советының норматив хокукый акты белән раслана.

3.Җирлек гербы сурәте җирлекнең җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының мөһерләрендә, бланкларында һәм башка рәсми документларында, җирлекнең җирле үзидарә органнары биналарының фасадларында, җирлек Советының утырышлар залында, җирлек башлыгының эш кабинетларында, җирлек башлыгының урынбасары, җирлек башкарма комитеты җитәкчесенең урынбасары урынында урнаштырыла. Җирлек гербын рәсми күчерүнең башка очраклары җирлек Советы карары белән билгеләнә.

4.Герб, җирлек флагы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

4 Статья. Җирлектә яшәүчеләр һәм халык

Җирлектә яшәүчеләр-Россия Федерациясе гражданнары (алга таба гражданнар) җирлек территориясендә даими яки күбесенчә яшәүче.

5 Статья. Җирлектә гражданнарның җирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы, аны гамәлгә ашыру тәртибе һәм гарантияләре

1.Гражданнар референдумда, муниципаль сайлауларда катнашу һәм турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка формалары аша, шулай ук әлеге Уставта каралган сайлау һәм башка җирле үзидарә органнары аша җирле үзидарәне гамәлгә ашыралар. Җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда гражданнарның катнашу тәртибе әлеге Устав һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

2. Җирлек территориясендә даими яки күбесенчә яшәүче чит ил гражданнары Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләре һәм федераль законнар нигезендә җирле үзидарәне гамәлгә ашырганда хокукларга ия.

3. Гражданнар җенес, раса, милләт, тел, чыгышы, мөлкәти һәм вазыйфаи торышына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, иҗтимагый берләшмәләргә карауларына бәйсез рәвештә турыдан-туры да, үз вәкилләре аша да җирле үзидарәне тормышка ашыруга тигез хокуклы.

4.Гражданнар җирлекнең җирле үзидарә органнарына сайланырга һәм сайланырга хокуклы.

5. Гражданнар җенес, раса, милләт, тел, чыгышы, мөлкәт һәм вазыйфаи торышына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, иҗтимагый берләшмәләргә карауларына карамастан, муниципаль хезмәткә тигез керә ала.

6. Һәркем турыдан-туры җирле үзидарә органнарына һәм җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затларына мөрәҗәгать итәргә, җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат алырга хокуклы.

7. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары һәркемгә үз хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагыла торган документлар һәм материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук гражданнар тарафыннан җирлекнең җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында башка тулы һәм дөрес мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

8. Җирлекнең җирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка җирлекнең һәм аның аерым территорияләренең иң мөһим үсеше, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хуҗалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр челтәрен үстерү, социаль ташламалар, җәмәгать тәртибен саклауның торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында даими мәгълүмат бирә.

9. Гражданнар, законнарга каршы килсә, гражданнарның хокукларын, ирекләрен бозса, җирлекнең җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының норматив хокукый актлары, гамәлләре (гамәл кылмавы) судка шикаять бирергә хокуклы.

6 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнары структурасы

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары структурасына җирлек Советы, җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты, җирлекнең Ревизия комиссиясе, әлеге Устав нигезендә төзелә торган башка җирле үзидарә органнары керә.

2. Җирлекнең җирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү әлеге Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән башкарыла.

7 **Статья. Җирлек карамагындагы мәсьәләләр.**

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә җирлек:

1) җирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, җирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору, җирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

2) җирлекнең җирле салымнарын һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

3) муниципаль җирлектәге мөлкәткә ия булу, файдалану һәм алар белән эш итү;

4) җирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү;

5) җирлек халкын элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

6) җирлектә яшәүчеләрне мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

7) Җирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тәэмин итү, җирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

8) җирлекнең архив фондларын формалаштыру;

9) җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, шул исәптән биналарны (торак йортларны да кертеп), тиешле Биналарның һәм корылмаларның фасадларының һәм коймаларының тышкы кыяфәтенә карата таләпләрне, төзекләндерү һәм аларның үтәлеше тәртибен билгеләү; биналарның (урыннарның) һәм корылмаларның милекчеләренең төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләү якын-тирә территорияләр; җирлек территориясен төзекләндерүне оештыру (урамнарны яктырту, территорияне яшелләндерү, урамнарның исемнәре һәм йортларның номерлары булган күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту);

10) объектларга адреслар бирү, адресларны үзгәртү, адресларны юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның җирле әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан тыш) исемнәр бирү, җирлек чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрында мәгълүмат урнаштыру;

11) авыл хуҗалыгы производствосын үстерүдә булышлык итү, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

12) җирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чараларны оештыру һәм тормышка ашыру;

13) җәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыру;

14) каты коммуналь калдыкларны җыю (шул исәптән аерып җыю) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

15) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын тоту;

16) җирлек чикләрендә халыкны су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу, халыкны ягулык белән тәэмин итү Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыру;

17) җирлекнең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге;

18) җирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклау һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

19) җирлек халкының массакүләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыру, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буйларына ирекле үтеп керүен тәэмин итү.

2. Җирлекнең җирле үзидарә органнары җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренең бер өлешен Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә җирлек бюджетыннан Яшел Үзән муниципаль районы бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбенә тапшыру турында Яшел Үзән муниципаль районы җирле үзидарә органнары белән килешүләр төзергә хокуклы.

3. Җирлекнең җирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләре бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

Җирлекнең җирле үзидарә органнары тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен шушы максатларга бүлеп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыру өчен җаваплы.

Тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру дәүләткә контрольгә алына. Җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны контрольдә тотуның шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

Җирлек советы үз вәкаләтләре чикләрендә җирлекнең җирле үзидарә органнары карамагындагы Матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очракларын һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.

8 Статья. Җирле үзидарә органнарының җирлекнең җирле әһәмиятендәге мәсьәләләргә карамаган мәсьәләләрне хәл итүгә хокуклары

1.Җирлекнең җирле үзидарә органнары хокуклы:

1) җирлек музейлары булдыру;

2) җирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;

4) җирлек территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар булдыру;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм җирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны тормышка ашыруга ярдәм итү;

6) җирлек территориясендәге муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

7) туризм үсеше өчен шартлар тудыру;

8) муниципаль Янгын сагы булдыру;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы иҗтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында»1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия иҗтимагый берләшмәләре оештырган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

11) оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләүне үткәрүне оештыру өчен шартлар тудыру, шулай ук ведомство карамагындагы оешмалар җитәкчеләре эшчәнлеген бәяләгәндә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләү нәтиҗәләрен куллану һәм оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләү нәтиҗәләре буенча ачыкланган кимчелекләрне бетерү буенча чаралар күрүне контрольдә тоту, федераль законнар нигезендә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартларының сыйфатын бәйсез бәяләү нәтиҗәләре буенча ачыкланган;

12) гражданнарга торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарын наем шартнамәләре буенча торак урыннары бирү;

13) җирлек территориясендә яшәүче сукбай хайваннарны тоту һәм карап тоту буенча чараларны гамәлгә ашыру;

14)»Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында " 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

15) инвалидларның, сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән затларның, адаптив физик культура һәм спортны үстерүгә ярдәм күрсәтү.

2. Җирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләрне хәл итәргә хокуклы (аларга «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә тапшырылмаган), әгәр бу федераль законнарда каралса, башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары компетенциясенә кермәгән башка мәсьәләләрне хәл итәргә хокуклы, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән тыш, җирле бюджетлар керемнәре исәбенә.

9 Статья. Муниципаль контроль

1. Җирле үзидарә органнары федераль законнарда каралган мәсьәләләр буенча муниципаль контрольне оештырырга һәм гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. Муниципаль контрольне тормышка ашыру, юридик затларны, шәхси эшкуарларны тикшерүне оештыру һәм үткәрүгә бәйле мөнәсәбәтләргә карата «дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында " 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

10 Статья. Җирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген оештыру, муниципаль берәмлекләрнең гомуми мәнфәгатьләрен белдерү һәм яклау максатыннан җирлек Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советы эшендә катнаша, шулай ук муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләре эшендә катнашырга хокуклы.

2. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен финанс чараларын, матди һәм башка ресурсларны берләштерү максатыннан җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан башка муниципаль берәмлекләр белән берлектә муниципальара берләшмәләр төзелә, Хуҗалык җәмгыятьләре һәм башка муниципальара оешмалар оештырыла ала, Федераль законнар һәм җирлек Советының норматив хокукый актлары нигезендә килешүләр һәм килешүләр төзелә ала. Күрсәтелгән муниципальара берләшмәләр җирлекнең җирле үзидарә органнарына вәкаләтләр бирә алмыйлар.

3. Җирле үзидарә органнары муниципальара басма МАССАКҮЛӘМ мәгълүмат чарасын оештыра ала.

11 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән мөнәсәбәтләре

Җирлекнең җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән мөнәсәбәтләре аша гамәлгә ашырыла:

1) җирлекнең социаль-икътисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда җирле үзидарә органнарының катнашуы;

2) җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (килешүләр) төзү;

3) даими яисә вакытлыча Координация, консультатив, киңәшмә һәм башка эш органнары булдыру;

4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында җирлек Советының закон чыгару инициативасы;

5) законнар белән билгеләнгән хезмәттәшлекнең башка формалары.

Баш II. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ТОРМЫШКА АШЫРУ ҺӘМ ҖИРЛЕК ХАЛКЫНЫҢ КАТНАШУЫ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ТОРМЫШКА АШЫРУДА

12 Статья. Җирле үзидарәне турыдан туры гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуы формалары

Халык турыдан туры җирле үзидарәне гамәлгә ашыра һәм түбәндәге формаларда җирле үзидарәне тормышка ашыруда катнаша:

1) җирле референдум;

2) муниципаль сайлаулар;

3) җирлек Советы депутаты, сайланулы вазыйфаи зат чакыруы буенча тавыш бирү;

4) җирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;

5) гражданнар җыены.

6) гражданнарның хокукый инициативасы;

7) территориаль иҗтимагый үзидарә;

8) иҗтимагый тыңлаулар;

9) гражданнар җыелышы;

10) гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы);

11) гражданнарны сораштыру;

12) җирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр турында халык фикер алышуы;

13) җирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәҗәгатьләре;

14) Иҗтимагый (консультатив) киңәшләр булдыру;

15) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

13 Статья. Җирле референдум

1. Җирле референдум җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне турыдан-туры халык тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә хәл итү максатларында үткәрелә.

2. Җирле референдум җирлекнең бөтен территориясендә үткәрелә.

3. Җирле референдумда җирле референдумда катнашырга хокуклы авыл халкы катнашырга хокуклы. Гражданнар яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә җирле референдумда катнашалар.

4. Җирле референдум үткәрү турында Карар җирлек Советы тарафыннан инициатива буенча кабул ителә:

1) җирле референдумда катнашу хокукына ия гражданнар;

2) уставлары сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда катнашуны күздә тоткан һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән сайлау берләшмәсе, башка иҗтимагый берләшмә;

3) җирлек Советы һәм җирлек башлыгы алар белән бергә күрсәтелгән.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән гражданнар, сайлау берләшмәләре, башка иҗтимагый берләшмәләр инициативасы буенча җирле референдумны билгеләү шарты-әлеге инициативаны хуплап имзалар җыю, аларның саны район территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының биш процентын тәшкил итәргә тиеш, әмма 25 тән дә ким булмаска тиеш.

6. Референдум үткәрү инициативасы җирлек Советы һәм җирлек башлыгы белән берлектә җирлек советы карары һәм җирлек башлыгы тарафыннан

рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән инициативаны күрсәтү тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

7. Җирле референдум җирлек Советына җирле референдум үткәрү инициативасын тәкъдим итү турында документлар кертелгәннән соң 30 көн эчендә җирле референдум билгели.

8. Тавыш бирү нәтиҗәләре һәм җирле референдумда кабул ителгән карар рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

9. Җирле референдумда кабул ителгән карар җирлек территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яки җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаҗ түгел.

10. Җирле үзидарә органнары әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләр бүлешү нигезендә җирле референдумда кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр.

11. Җирле референдум уздыру турындагы карар, шулай ук җирле референдумда кабул ителгән карар федераль законнар нигезендә суд тәртибенә шикаять бирелергә мөмкин.

12. Җирле референдумда катнашу хокукларына гарантияләр, шулай ук җирле референдумны әзерләү һәм уздыру тәртибе «Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы федераль закон һәм 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән җайга салына

"Җирле референдум турында".

14 Статья. Муниципаль сайлаулар

1. Муниципаль сайлаулар яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә җирле үзидарәнең сайланулы органына депутатлар, әгъзалар, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау максатларында үткәрелә.

2. Муниципаль сайлаулар Уставта каралган вакытта муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан билгеләнә.

Федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән очракларда муниципаль сайлаулар җирлекнең сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан билгеләнә.

3. Җирлек Советы депутаты итеп Россия Федерациясе гражданы сайлана ала, шулай ук Федераль законда каралган очракларда да

законнар белән, Тавыш бирү көненә 18 яшькә җиткән һәм сайлау хокукы булган чит ил гражданы.

4. Депутатларны сайлауны билгеләү турында карар җирлек Советы тарафыннан 90 көннән дә иртәрәк һәм тавыш бирү көненә кадәр 80 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә. Күрсәтелгән карар массакүләм мәгълүмат чараларында кабул ителгән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

Федераль законда билгеләнгән очракларда җирлек Советы депутатларын сайлау җирлек сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан билгеләнә.

5.Әгәр җирлек Советы әлеге статьяның 4 пунктында каралган срокларда, шулай ук җирле үзидарәнең вәкиллекле органы булмаган очракта сайлаулар тиешле

муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе тарафыннан тавыш бирү көненә кадәр 70 көннән дә соңга калмыйча билгеләнә.
6. Җирлек Советы депутатларын сайлауларны әзерләү һәм үткәрү закон һәм әлеге Устав нигезендә оештырыла торган сайлау комиссияләре тарафыннан башкарыла.
7. Җирлек советын сайлаулар «Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законы һәм 2007 елның 7 маендагы 21-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгеләнгән тәртиптә бер мандатлы сайлау округлары буенча уздырыла.
8. Бер мандатлы сайлау округы буенча теркәлгән, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын җыйган кандидат сайланганнарга танылa.
9. Теркәлгән кандидатлар бертигез санда сайланган тавышлар арасында элегрәк теркәлгән кандидат санала.
10. Бер мандатлы сайлау округында тавыш бирүне уздырганда сайлаучыларның тавыш бирүдә катнашкан тавышларының кимендә 50 процентын алган кандидат сайланган дип санала.
11. Җирлек Советы депутатларын сайлау нәтиҗәләре рәсми басылып чыгарга тиеш.

15 Статья. Җирлек Советы депутаты чакыруы буенча тавыш бирү

1. Җирлек Советы депутаты, шул исәптән җирлек башлыгы, сайлаучылар тарафыннан федераль закон, «җирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм әлеге устав белән билгеләнгән нигезләр һәм тәртиптә кире алынырга мөмкин.

2. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу нигезләре сайлаучыларның аңа ышануын шик астына куя торган һәм депутат вазыйфаларын яисә җирлек башлыгы бурычларын үтәмәүдә, депутат статусы, җирлек башлыгы белән туры килми торган гамәлләр кылуда чагылган һәм Россия Федерациясе Конституциясенең, Татарстан Республикасы Конституциясенең, законнарның һәм башка норматив хокукый актларның суд тәртибендә расланган конкрет хокукка каршы карарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмавы) һәм Татарстан Республикасы хокукый актлары, әлеге устав һәм башка муниципаль хокукый актлар.

3. Авыл җирлеге Советы депутаты чакыруы буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткәрелә.

4. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу һәм гражданнарның имзаларын җыю буенча тавыш бирү инициативасын күрсәтү өчен, муниципаль сайлауларда катнашырга хокуклы кимендә 10 кешедән торган инициативалы төркем барлыкка килә.

5. Инициатив төркем җирлек сайлау комиссиясенә инициатив төркемне теркәү үтенече белән мөрәҗәгать итә. Инициатив төркем үтенечнамәсендә депутатның конкрет хокукка каршы карарына яисә гамәленә (гамәл кылмавына) күрсәтелергә тиеш, аны чакыртып алу өчен нигез булып торучы депутатның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне һәм урыны, паспорт яки граждан паспортын алыштыра торган документ бирү сериясе, номеры һәм датасы, аны биргән органның атамасы яки коды, шулай ук инициатив төркемнең һәр әгъзасының яшәү урыны күрсәтелергә тиеш һәм аның исеменнән җирлек территориясендә эшләргә вәкаләтле затлар. Инициатив төркемнең гаризасы күрсәтелгән төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзаланырга тиеш. Үтенечнамәгә депутатның күрсәтелгән

хокукка каршы Карары яки гамәл (гамәл кылмавы) расланган суд карары бирелергә тиеш.

6. Инициативалы төркемне теркәү, җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү үткәрү инициативасын хуплап имзалар җыю, җыелган имзаларны тикшерү җирле референдумны үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү җирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, җирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

8. Җирлекнең сайлау комиссиясе инициатив төркеменең үтенечнамәсен караганда, җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләгәндә җирлек Советының тиешле депутаты аны искә алу өчен нигез булып куела торган хәлләр уңаеннан аңлатмалар бирергә, кирәкле документларны тапшырырга хокуклы. Күрсәтелгән депутат сайлау комиссиясе, җирлек советы утырышларын үткәргән көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча, аларны үткәрү вакыты һәм урыны турында язмача хәбәр итәргә тиеш.

9. Авыл җирлеге Советы депутаты, аның фикере буенча тавыш биргәндә, сайлаучыларга аны чакыртып алу шартлары буенча аңлатмалар бирү максатыннан, инициатив төркем белән бертигез нигездә агитация алып бару хокукына ия.

10. Тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның яртысыннан кимендә тавыш бирсә, җирлек Советы депутаты, шул исәптән җирлек башлыгы, чакыртып алынган дип санала.

11. Тавыш бирү нәтиҗәләре җирлек Советы депутаты чакыруы буенча рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

12. Сайлау комиссиясе чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтиҗәләрен рәсми ясаганнан соң 5 көн эчендә инициатив төркемгә, җирлек советына һәм җирлек Советының тиешле депутатына аның фикере буенча тавыш бирү нәтиҗәләре турында язмача хәбәр итә.

16 Статья. Авыл җирлеге чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Җирлекне үзгәртү, чикләрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү күрсәтелгән чикләрне үзгәртү, җирлекне үзгәртү өчен халык ризалыгын алу максатыннан үткәрелә.

2. Җирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү җирлекнең бөтен территориясендә яки аның территориясенең бер өлешендә «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»Федераль законда билгеләнгән очракларда уздырыла.

3. Җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү җирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «җирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

4. Авыл җирлеге чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча сайлау хокукы булган җирлектә яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы яки

җирлекнең бер өлеше катнашкан очракта тавыш бирү узган дип санала. Авыл җирлеге чикләрен үзгәртүгә халыкның ризалыгы, җирлекне үзгәртеп кору, үзгәртеп кору өчен җирлектә яки җирлекнең бер өлешендә тавыш бирүдә катнашкан халыкның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, алынган дип санала.

5. Җирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтиҗәләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

17 Статья. Гражданнар җыены

1. «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган очракларда гражданнар җыены үткәрелергә мөмкин:

1) җирлек чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта күрсәтелгән торак пункт территориясен башка муниципаль җирлек территориясенә кертүгә китерә торган күрсәтелгән торак пункт керә;

2) җирлек составына керүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салымы чараларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча.

2. Әлеге статьяда каралган гражданнар җыены торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия булучыларның яртысыннан артыгы катнашында хокуклы. Гражданнар җыенында катнашучыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, мондый җыенның карары кабул ителгән дип санала.

18 Статья. Гражданнарның хокукый инициативасы

1. Җирлектә яшәүчеләр әлеге Устав һәм җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокукый инициатива хокукына ия.

2. Хокукый инициатива белән актив сайлау хокукына ия гражданнар төркеме сайлау хокукына ия булган җирлектә яшәүчеләр саныннан кимендә 2 процент күләмендә чыгыш ясый ала.

3. Хокук инициативасын тормышка ашыру максатыннан җирлектә яшәүчеләр хокуклы:

яшәү урыны буенча гражданнар җыелышларын һәм хокук чыгару инициативасы буенча фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча башка коллектив чараларны оештырырга һәм үткәрергә;

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы дәүләт граждан хезмәтенең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурс игълан итә:;

җирлектә яшәүчеләрнең имзаларын җыярга һәм законнарга каршы килми торган юллар белән хокукый инициатива күрсәтү өчен агитация алып барырга.

4. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары җирлек халкына хокукый инициативаны тормышка ашыруда булышлык күрсәтергә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты җирлек Советы тарафыннан аның ачык утырышында, җирлек башлыгы тарафыннан әлеге устав белән билгеләнгән компетенциясе нигезендә өч ай эчендә каралырга тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караганда, гражданнарның инициативалы төркеме вәкилләренә үз позицияләрен билгеләү мөмкинлеге бирелергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау процедурасы җирлек Советы Регламенты, җирлек башлыгының, җирлек башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтиҗәләре буенча кабул ителгән мотивлы карар рәсми рәвештә язма рәвештә аның инициативалы төркеме игътибарына җиткерелергә тиеш.

19 Статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә

1. Җирлектә территориаль иҗтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданнарның җыелышларын һәм конференцияләрен үткәрү, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын булдыру аша башкарыла.

2. Территориаль иҗтимагый үзидарә түбәндәге гражданнарның яшәү территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла: күпфатирлы торак йорт подъезды; күпфатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; авыл җирлеге булмаган торак пункт; гражданнарның яшәешенең башка территорияләре.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре җирлек Советы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча билгеләнә.

4. Территориаль иҗтимагый үзидарә башкарыла торган территория башка шундый территория составына керә алмый.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарә аның Уставы нигезендә юридик зат булырга мөмкин һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый рәвешендә дәүләт теркәве узарга тиеш.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставында билгеләнә:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын формалаштыру, туктату тәртибе, вәкаләтләре вакыты;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) милекне сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

6) территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеге мәсьәләләре буенча гражданнарның җыелышлары, конференцияләре аның Уставы нигезендә үткәрелә.

8. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышы, уналты яшькә җиткән территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән бере катнашса, хокуклы дип санала.

Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналты яшькә җиткән территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар җыелышы, конференциясенең аерым вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль иҗтимагый үзидарәнең керем һәм чыгымнар сметасын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы хисапларны карау һәм раслау.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен яклыйлар;

2) гражданнар җыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;

3) Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән территорияне төзекләндерү буенча хуҗалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, җирлек бюджеты акчаларын кулланып җирлек башкарма комитеты белән шартнамә нигезендә дә гамәлгә ашыра алалар;

4) җирлек Советына, җирлек башлыгына һәм җирлек башкарма комитетына әлеге органнар һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын кертергә хокуклы.

11. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм тормышка ашыру тәртибе, җирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе җирлек советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

20 Статья. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә кую максатларында гражданнар, җирлекнең җирле үзидарә органнары инициативасы белән территориаль иҗтимагый үзидарә Уставы проектын эшләп чыгаручы һәм әлеге территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территорияләрдә яшәүче гражданнар җыелышын оештыручы гражданнарның инициатив төркеме төзелә.

2. Гражданнар җыелышы җирлекнең тиешле территориясендә территориаль иҗтимагый үзидарә булдыру турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук җирлек Советында гражданнар җыелышын территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләр буенча вәкилне (вәкилләрне), вәкаләтле вәкилләрне (вәкилләрне) билгели.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү вакытыннан алып җирлек Советы тарафыннан гамәлгә куелган дип санала.

21 Статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү өчен җирлек башлыгына гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкиле) тапшырыла:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданнар җыенының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;

2) Территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында Карар кабул ителгән гражданнар җыелышы беркетмәсе, гражданин паспортын, һәр вәкаләтле вәкилнең яшәү урыны адресын алмаштыручы паспорт яки документ бирүнең фамилиясен, исемен, әтисенең фамилиясен, туган көнен, сериясен, номерын һәм датасын күрсәтеп;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш, башка документларны тапшыру турындагы таләп рөхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документлар алуда исемлекне һәм аларны алу датасын күрсәтеп расписка бирелә.

3. Җирлек башлыгы, территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында документлар кергәннән соң, ике атна эчендә, Уставны теркәү турында җирлек Советы Карары проектын алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар Җыенының вәкаләтле вәкилләре территориаль иҗтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм киңәшмәдә тавыш бирү хокукы булган җирлек Советы утырышында катнашырга хокуклы.

5. Җирлек советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында яки әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән документларны алганнан соң 30 көн эчендә аны теркәүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту мотивацияләнергә тиеш.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булырга мөмкин:

1) Россия Федерациясе Конституциясенең территориаль иҗтимагый үзидарә уставы нормаларына, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, җирлек Уставына, башка муниципаль хокукый актларга каршы килү;

2) әлеге Уставның 19 статьясындагы 4 пункты таләпләрен үтәмәү.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын булдыруның максатка ярашлы булмавы сәбәпләре буенча теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.

8. Җирлек Советы тарафыннан территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча кабул ителгән карар өч көн дәвамында рәсми рәвештә язмача җиткерелергә тиеш.

9. Җирлек Советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында Карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турында тамга белән, гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхә җирлек Советында саклана.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр җирлек Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр теркәлгән көннән үз көченә керә.

22 Статья 22. Иҗтимагый тыңлаулар, җәмәгать фикер алышулары

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары турында фикер алышу өчен җирлек Советы, җирлек башлыгы катнашында гавами тыңлаулар үткәрелә ала.

2. Халык алдында тыңлаулар халык, җирлек советы яки җирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә.

Халык яки җирлек Советы инициативасы белән үткәрелә торган ачык тыңлаулар җирлек Советы тарафыннан, ә җирлек башлыгы инициативасы белән җирлек башлыгы итеп билгеләнә.

3. Халык алдында тыңлаулар кабул ителергә тиеш:

1) җирлек уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль берәмлек уставына, әлеге Уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе (уставы) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очраклардан тыш, үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты;

2) җирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты, генераль планнар проектлары, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияләрне планлаштыру проектлары һәм территорияләрне межанлау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, шулай ук җир участокларын һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән шартларга файдалану төренә рөхсәтләр бирү мәсьәләләре, рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылу, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү мәсьәләләре, ТР Җир һәм мөлкәт мөнәсәбәтләре министрлыгында дәүләт хезмәткәрләрен аттестацияләү буенча комиссия утырышы булды;

4) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору өчен, тавыш бирү юлы белән йә гражданнар җыеннарында белдерелгән муниципаль берәмлек халкының ризалыгын алу таләп ителсә, җирлекне үзгәртеп кору турында сораулар.

4. Гавами тыңлауларны уздыру турындагы карар тиешле орган яки җирлекнең вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль норматив хокукый акт проектын караган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Гавами тыңлауларны уздыру вакытын һәм урынын күрсәтеп үткәрү турындагы карар һәм гавами тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль норматив хокукый акт проекты, әгәр гамәлдәге законнарда башка срок каралмаган булса, җәмәгать тыңлаулары уздырылганчы 7 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга (халык алдында игълан ителергә) тиеш.

6. Гавами тыңлаулар үткәрү турындагы карар басылып чыккан көннән алып, җирлек халкы җирлек башлыгына гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, шул исәптән муниципаль норматив хокукый актны халык алдында тыңлауга чыгарыла торган проектка башка тәкъдимнәр җибәрергә хокуклы. Җирлек башлыгы керүче тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр халык алдында тыңлауларда катнашучылар игътибарына җиткерелә.

7. Гавами тыңлаулар муниципаль норматив хокукый акт проектын караган көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча үткәрелә. Гавами тыңлаулар белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы белән үткәрелә.гавами тыңлауларда, әгәр

дә башка срок гамәлдәге законнарда каралмаган булса, теләсә кайсы җирлектә яшәүче булырга хокуклы.

8. Гавами тыңлауларны үткәрү нәтиҗәләре буенча җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, алар компетенцияләренә муниципаль норматив хокукый акт проектын халык алдында тыңлауга чыгарыла торган кабул итү кертелгән.

9. Кабул ителгән карарларның мотивацияле нигезләнүен дә кертеп, Ачык тыңлауларның нәтиҗәләре, әгәр гамәлдәге законнарда башка срок каралмаган булса, җәмәгать тыңлаулары үткәрелгәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча бастырылырга (игълан ителергә) тиеш.

10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе җирлек Советы тарафыннан раслана торган норматив хокукый акт белән билгеләнә.

11. Генераль план проекты, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, Территорияне планлаштыру проекты, Территорияне межанлау проектлары, территорияне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, күрсәтелгән документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, җир кишәрлегеннән яки капиталь төзелеш объектыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турындагы карар проектларына, рөхсәт ителгән капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карар проектларына, рөхсәт ителгән җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның бер төрен башка төренә үзгәртү сораулары җирдән файдалану һәм төзелешнең расланган кагыйдәләре булмаганда җәмәгать фикер алышулары яисә җәмәгать тыңлаулары үткәрелә, аларны оештыру һәм үткәрү тәртибе шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы закон нигезләмәләрен исәпкә алып җирлек Советы тарафыннан раслана торган җәмәгать тыңлаулары турындагы нигезләмә белән билгеләнә.

23 Статья. Гражданнар җыелышы

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр турында фикер алышу, җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затлары эшчәнлеге турында халыкка мәгълүмат бирү, җирлек территориясе өлешендә территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру өчен гражданнар җыелышлары уздырыла ала. Гражданнарның җыелышлары микрорайоннар, торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар буенча җыела.

2. Гражданнар җыелышы халык, җирлек Советы, җирлек башлыгы инициативасы белән, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.

3. Җирлек Советы яисә җирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар җыелышы җирлек советы яки җирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар җыелышы җирлек Советы тарафыннан территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлеге территориядә урнашкан предприятие, учреждение, оешма җитәкчеләренең, җыелышта катнашырга хокуклы гражданнар төркеменең кимендә 10 проценттан да ким булмаган язма тәкъдиме белән билгеләнә.

Гражданнар җыелышын уздыру турындагы тәкъдимдә аның карап тикшерүенә, тәкъдим ителгән вакытка һәм җыелыш уздыру урынына чыгарыла

торган мәсьәләләр исемлеге булырга тиеш. Бу тәкъдим вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш, ә җыелышны үткәрү инициативасы белән гражданнар төркеме – әлеге гражданнар мөрәҗәгать итсә, аларның һәркайсының фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне, яшәү урыны адресы күрсәтелгән.

Җирлек советы үзенең якындагы утырышында гражданнар җыелышын үткәрү турындагы тәкъдимне карый.

Җирлек советы гражданнарның максатка ярашлы булмавы сәбәпле җыелыш үткәрүдән баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар җыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе территориаль иҗтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

6. Гражданнар җыелышын уздыру вакыты һәм урыны, фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында тиешле территориядә яшәүчеләр массакүләм мәгълүмат чараларыннан, почта хәбәрләреннән, һәр фатирда йөреп чыгу, белдерүләрдән һәм башка мөмкин булган чаралардан файдаланып, җиде көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителәләр.

Гражданнарның җыелышын әзерләүне һәм үткәрүне җирлекнең башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Җыелышлар эшендә 18 яшькә җиткән, әлеге территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия гражданнар катнашырга хокуклы. Җыелышта катнашырга хокуклы гражданнарның гомуми саны тору урыны һәм яшәү урыны буенча Россия Федерациясе гражданнарын теркәү исәбе күрсәткечләре нигезендә муниципаль сайлаулар үткәргәндә кулланыла торган Россия Федерациясе чикләрендә билгеләнә.

Җыелышта катнашырга хокуклы гражданнар санынннан кимендә өчтән бере катнашса, гражданнар җыелышы хокуклы санала.

Җыелыш карарлары җыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышлары белән кабул ителә.

8. Гражданнар җыелышы җирле үзидарә органнарына һәм җирлекнең җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына мөрәҗәгать итә ала, шулай ук җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар җыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайлый ала.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча үткәрелә торган гражданнар җыелышы территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар җыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәҗәгатьләр җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш, аларның компетенцияләренә мөрәҗәгатьләрдәге мәсьәләләрне чишү кертелгән, язмача җавап бирү юнәлеше белән.

11. Гражданнар җыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданнар җыелышы вәкаләтләре Федераль закон, җирлек советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты, территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

12. Гражданнар җыелышы нәтиҗәләре рәсми басылып чыгарга тиеш.

24 Статья. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм җирлектә яшәүчеләрнең фикерләрен ачыклау зарурлыгы белән үткәрелә. Җирлекнең тиешле территориаль өлешләрендә яшәүчеләр арасыннан гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышы кыенлашкан, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар җыелышында катнашырга хокуклы кешеләр саны 100 кешедән арткан очракларда уздырыла.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышы вәкаләтләрен башкара.

3. Халык конференциясе (делегатлар җыелышы) халык, җирлек Советы, җирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Җирлек Советы яисә җирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) җирлек советы яки җирлек башлыгы тарафыннан тиешенчә билгеләнә. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы санала. Конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) карарлары кабул ителә.

5. Гражданнарның конференциясен (делегатлар җыелышын) билгеләү һәм уздыру, делегатлар сайлау тәртибе әлеге Устав һәм җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) территориаль иҗтимагый үзидарә уставында каралган тәртиптә һәм очракларда билгеләнә һәм үткәрелә.

7. Конференция нәтиҗәләре (делегатлар җыелышы) рәсми басылып чыгарга тиеш.

25 Статья. Гражданнар арасында сораштыру

1. Гражданнар арасында сораштыру җирлекнең бөтен территориясендә яки өлешендә җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар, шулай ук дәүләт хакимияте органнары тарафыннан карар кабул иткәндә халыкның фикерен һәм аны исәпкә алу өчен үткәрелә.
Сораштыру нәтиҗәләре тәкъдим итү.
2. Сораштыруда авыл халкы сайлау хокукына ия.
3. Гражданнар арасында сораштыру инициатива буенча үткәрелә:
1) җирлек советы яки җирлек башлыклары-җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;
2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - җирлекнең максатчан билгеләнешен республика һәм төбәкара әһәмияттәге объектлары өчен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә гражданнарның фикерләрен исәпкә алу өчен.
4. Сораштыруны үткәрү һәм билгеләү тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.
5. Сораштыруны билгеләү турында Карар җирлек Советы тарафыннан кабул ителә.
Сораштыруны билгеләү турында җирлек Советы карарында билгеләнә:
1) сораштыру үткәрү датасы һәм вакыты;

2) Сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) сорауларны (сорауларны) формулировкалау;
3) сораштыру үткәрү методикасы;
4) сораштыру таблицасы формасы;
5) сораштыруда катнашучы авыл халкының минималь саны.
6. Җирлектә яшәүчеләргә сораштыру үткәрелгәнче кимендә 10 көн алдан гражданнардан сораштыру үткәрү турында хәбәр ителергә тиеш.
7. Сораштыруга әзерлек һәм үткәрү белән бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:
1) җирлек бюджеты акчалары исәбеннән – җирлекнең җирле үзидарә органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә;
2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән - Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә.
8. Сораштыру нәтиҗәләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә бастырылырга тиеш. Сораштыру нәтиҗәләре белән җирлектә яшәүче һәр кеше таныша ала. Сораштыру нәтиҗәләре җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә мәҗбүри исәпкә алынырга тиеш.

26 Статья. Җирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр турында халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм җирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турында Карар җирлек Советы тарафыннан үз инициативасы белән яисә тиешле территориядә яшәүче гражданнар таләбе буенча җирлек советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча фикер алышуга чыгарыла торган башка материаллар, аларны халык фикер алышуына чыгару турында Карар кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча, массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыга, җирлектә яшәүчеләргә җибәрелә, халык белән танышу өчен уңайлы урыннарда урнаштырыла, башка ысуллар белән халыкка җиткерелә.

3. Халык фикер алышуына мәсьәләне чыгару белән бер үк вакытта җирлек советы фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне карау буенча эшне оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, күрсәтелгән максат өчен махсус комиссия төзи.

4. Җирлек советы ул чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәэмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр җирлек советына җибәрелә.

6. Муниципаль хокукый актлар проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр җирлек Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтиҗәләре турында халыкка хәбәр ителә.

27 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәҗәгатьләре.

1. Гражданнар җирлекнең җирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм күмәк мөрәҗәгатьләргә хокуклы.

2. Гражданнар мөрәҗәгатьләре «Россия Федерациясе гражданнарының мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законда, шулай ук Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарында билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш.

3. Мөрәҗәгатьләрне карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен Җирле үзидарәнең вазифаи затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплылыкка тартыла.

28 Статья. Җирлекнең иҗтимагый (консультатив) советлары

1. Җирлекнең гражданнарның һәм җирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү максатыннан чыгып, җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарларны эшләгәндә һәм тормышка ашырганда, җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә җәмәгать контролен гамәлгә ашырганда җирлекнең иҗтимагый советы оештырыла.

2. Җирлекнең иҗтимагый советы аның эшчәнлегендә авыл халкының, иҗтимагый берләшмәләр вәкилләренең һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларның ирекле катнашуы нигезендә формалаша.

3. Җирлекнең иҗтимагый советын формалаштыру тәртибе, аның утырышларын үткәрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, җирлекнең җирле үзидарә органнарының мәгълүмат бирү, консультация бирү һәм җирлекнең иҗтимагый советы эшчәнлегенә ярдәм итүнең башка мәсьәләләренә карата бурычлары, аны таркату процедурасы, шулай ук аны оештыру һәм эшчәнлекнең башка мәсьәләләре җирлек Советы тарафыннан раслана торган нигезләмә белән билгеләнә.

4. Башка иҗтимагый (консультатив) киңәшләр җирлекнең җирле үзидарә органнары каршында аларның карарлары нигезендә барлыкка килергә мөмкин.

5. Иҗтимагый (консультатив) советларда эшләү иҗтимагый башлангычларда башкарыла.

29 Статья. Җирлек халкы тарафыннан җирле үзидарәне турыдан туры гамәлгә ашыруның һәм аны тормышка ашыруда катнашуның башка формалары

1. Әлеге Уставта каралган федераль закон нигезендә җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы белән беррәттән гражданнар җирле үзидарәне Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формаларда гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы.

2. Җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затлары халыкка җирлек халкының җирле үзидарәне тормышка ашыруда һәм халыкның җирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуында ярдәм итәргә тиеш.

Баш III. ҖИРЛЕК СОВЕТЫ

30 Статья. Җирлек советы – җирлекнең җирле үзидарә вәкиллекле органы

1. Җирлек Советы-Җирле үзидарәнең сайланма, коллегиаль вәкиллекле органы булып тора.

2. Җирлек Советының рәсми атамасы - "Раифа авыл җирлеге Советы".

3. Җирлек Советы вәкаләтләре срогы-5 ел.

4. Җирлек Советы җирлек халкына хисап тотты һәм контрольдә тотылды.

5. Җирлек советының үз исеме язылган бланклары, мөһерләре бар.

6. Җирлек Советы эшчәнлеген тәэмин итүгә тотылган чыгымнар җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

31 Статья. Җирлек Советы Составы

1. Җирлек советы бермандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайланучы 10 депутаттан тора.

2. Җирлек советы аның составына җирлек Советының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесен сайлап алганда хокуклы.

3. Җирлек уставы белән җирлек Советы утырышының хокуклылыгы билгеләнә. Сайланган депутатлар саныннан 50 проценттан да кимрәк булса, җирлек советы утырышы хокуклы дип саналырга тиеш түгел. Җирлек советы утырышы кимендә өч айга бер тапкыр үткәрелә.

4. Яңа сайланган җирлек Советы беренче утырышка җирлек уставы белән билгеләнгән срокка җыела, ул җирлек советын сайлау көненнән 30 көннән артып китә алмый.

32 Статья. Җирлек Советы депутаты статусы

1. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре сайланганнан соң башлана һәм яңа чакырылыш җирлек Советы эшли башлаган көннән туктатыла.

2. Җирлек Советы депутаты, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазифаларын башкару белән берләштереп, әлеге Уставта билгеләнгән очраклардан тыш, азат ителмәгән нигездә эшли.

3. Депутат статусы белән бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

4. Җирлек Советы депутатына законнар, әлеге Устав, җирлек Советы карарлары нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

5. Җирлек Советы депутаты җирлек Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш, алар арасында депутатның түбәндәге йөкләмәләрен дә үз эченә алырга тиеш:

1) җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып торырга һәм шәхсән яки якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә телдән үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланырга ярамый;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яки җирлек Советы абруена зыян китерә алырлык конфликтлы хәлләрдән котылырга;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы туганда - шәхси кызыксыну турыдан-туры яки турыдан-туры булмаган ситуацияләр депутат

бурычларының тиешле, объектив һәм гадел башкарылуына тәэсир итә яки тәэсир итә ала торган хәлләр - бу хакта җирлек советына хәбәр итәргә һәм бу мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки җайга салу юнәлешендәге карарын үтәргә;

4) җирлек Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда үзенә депутатлык бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә танылган конфиденциаль характердагы белешмәләргә федераль закон нигезендә кертелгән белешмәләрне игълан итмәү һәм кулланмау;

6) депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан бүләкләр (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәтләр күрсәтү, күңел ачу, ял итү өчен түләү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләр)алмаска;

6. Депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты, муниципаль вазыйфаны биләүче бүтән зат «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш. Депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты, муниципаль вазыйфаны биләүче бүтән затның вәкаләтләре «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, 2012 елның 3 декабрендәге 230 номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләр, тыюлар, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла- «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында»Федераль закон, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларга ия булуны, акчаларны һәм кыйммәтләрне саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) файдалануны тыю турында»2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән.

7. Җирлек Советы депутаты коррупциягә каршы көрәш турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты карары белән үткәрелә.

8. Әлеге статьяның 6.2 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтиҗәсендә «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактларын, вазыйфаларны үтәмәү очракларын ачыклаганда, «аерым категориядәге затларга счетлар (кертемнәр)ачуны тыю турында " 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында акчаларны һәм кыйммәтләрне сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яки) файдаланырга», Татарстан Республикасы Президенты җирлек Советы депутатының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы гариза белән җирле үзидарә органына, тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле затка яисә судка мөрәҗәгать итә.

9. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар тарафыннан бирелгән керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендәге җирле үзидарә органнарының рәсми сайтларында урнаштырыла һәм (яки) массакүләм мәгълүмат чараларына муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә торган тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә.

10. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары тормыш тәэмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемтә объектларының эшләвен бозмау, җәяүлеләр һәм (яки) транспорт чаралары хәрәкәтенә комачаулау яисә гражданнарның торак урыннарына яки транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керү мөмкинлегенә китермәү шарты белән, махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә уздырыла. Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яки җирле үзидарә органнарына хәбәр итү кирәк түгел. Шул ук вакытта депутат күрсәтелгән органнарга аларны уздыру датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

11. Җирле үзидарә органнары депутатларның сайлаучылар белән очрашулары үткәрү өчен махсус билгеләнгән урыннарны билгели, шулай ук җирле үзидарә органнары тарафыннан депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен бирелә торган биналар исемлеген һәм аларны бирү тәртибен билгели.

12. Депутатның җәмәгатьчелек чарасы рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13. Депутатның сайлаучылар белән очрашуларын оештыру яки үткәрүгә комачаулау Россия Федерациясе законнары нигезендә җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән җәмәгать чарасы рәвешендә административ җаваплылыкка тартыла.

33 Статья. Җирлек Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Җирлек Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие коллективлары, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Җирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында җаваплы һәм аларга хисап тотты.

3. Җирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында елга ким дигәндә бер тапкыр үз эше турында хисап тота, вакыт-вакыт җирлек советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Җирлек Советы депутаты җирлектә яшәүчеләрнең законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, аларда булган мәсьәләләрне дөрес һәм вакытында хәл итәргә булышырга тиеш.

34 Статья. Яңа сайланган җирлек Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш җирлек Советы беренче утырышка җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән икесен сайлаган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча җыела. Сайлаулардан соң беренче утырышны җирлек башлыгы, ә ул булмаган очракта – җирлекнең сайлау комиссиясе чакыра.

2. Җирлек Советының сайлаулардан соң беренче утырышын җирлекнең яңа башлыгын сайлаганчы җирлек Советының иң өлкән депутаты ача һәм алып бара.

35 Статья. Җирлек Советы Компетенциясе

1. Җирлек Советы компетенциясендә:

1) җирлек уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

2) җирлек территориясендә гомуми мәҗбүри кагыйдәләр билгеләү;

3) җирлек бюджетын раслау һәм аның үтәлеше турында хисап;

4) җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару, салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә аларны түләү буенча ташламалар бирү;

5) җирлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясен раслау, аларның үтәлеше турында хисапларны раслау, шулай ук җирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларын, җирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, җирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын раслау, аларның үтәлеше турында хисапларны раслау;

6) җирлекне чикләрне үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициатива күрсәтү;

7) җирлек Советы депутатларын сайлауны билгеләү; җирлек Советына депутатлар сайлау буенча сайлау округлары схемасын раслау;

8) җирле референдумны билгеләү;

9) җирлек башлыгын сайлау;

10) муниципаль район Советына җирлек Советы депутатлары арасыннан авыл җирлеге вәкилен сайлау;

11) җирлек башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең иң чик санын билгеләү;

12) җирлек сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләп кую;

13) җирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору, җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләү;

14) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;

15) авыл җирлегенең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм алар белән эш итү тәртибен, шул исәптән федераль законнар нигезендә аны хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын билгеләү; җирлек Советы тарафыннан Килештерү яисә расланганнан соң кире кагылган муниципаль милек төрләре исемлеген билгеләү;

16) җирлекнең муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

17) җирлекнең җирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

18) җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен башкаруларын тикшереп тору;

19) урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның җирле әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан тыш) исемнәр, җирлек чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, юкка чыгару;

20) җирлек бюджетыннан территориаль иҗтимагый үзидарә органнарына кирәкле акчаларны бүлеп бирүнең шартларын һәм тәртибен билгеләү;

21) автоном коммерциячел булмаган оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерциячел булмаган оешмалар булдыру турында, ябык акционерлык җәмгыятьләре һәм җаваплылыгы чикләнгән җәмгыятьләр формасында муниципальара хуҗалык җәмгыятьләрен оештыру турында карарлар кабул итү;

22) үз массакүләм мәгълүмат чараларын гамәлгә кую;

23) җирлек Уставына һәм җирлек Советы карарларына аңлатма бирү;

24) үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча җирлек Советы Регламентын һәм башка карарлар кабул итү;

25) җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында Карар кабул итү;

26) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән җирлекләрнең вәкиллекле органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге устав белән җирлек Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

2. Җирлек Советы, җирлек башлыгы яки аерым депутатлар (депутатлар төркеме) белән идарә итү һәм (яки) боеру җирлек бюджеты акчалары белән нинди генә формада булмасын, җирлек Советы, җирлек башлыгы һәм депутатларның эшчәнлеген тәэмин итүгә җибәрелә торган акчалардан тыш рөхсәт ителми.

3. Җирлек советы җирлек башлыгының еллык хисапларын, җирлек башкарма комитеты һәм җирлек башлыгы карамагындагы башка җирле үзидарә органнарының эшчәнлеге нәтиҗәләре, шул исәптән җирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләрне хәл итү турында тыңлый.

36 Статья. Җирлек советы эше тәртибе

1. Җирлек советының эш тәртибе җирлек советының әлеге Уставы һәм регламенты белән билгеләнә.

2. Җирлек советы эшенең төп формасы булып аның утырышлары тора, анда җирлек Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

3. Җирлек советы утырышы, җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан 50 проценттан артыгы катнашса, хокуклы була.

4. Җирлек советының чираттагы утырышлары кирәк булганда, ләкин кимендә ике айга бер тапкыр үткәрелә. Чираттан тыш утырышлар җирлек башлыгы яисә депутатлар төркеме инициативасы белән җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере чакырыла.

5. Совет утырышларын җирлек башлыгы чакыра. Җирлек Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, чираттан тыш утырышның көн тәртибе турында бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәләр.

6. Җирлек Советы утырышлары ачыктан-ачык һәм хәбәрдарлык итеп үткәрелә. Җирлек советының ачык утырышларында җирлектә яшәүче һәр кеше катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очракларда җирлек Советы ябык утырыш уздыру турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда бары тик җирлек Советы чакырган затлар, шулай ук утырышта законнар нигезендә катнашырга хокуклы затлар гына катнаша ала.

7. Җирлек Советының һәр утырышында утырыш беркетмәсе алып барыла. Утырыш беркетмәсенә утырышны уздыру датасы, урыны һәм вакыты турында белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчерелә һәм тавыш бирү нәтиҗәләрен күрсәтеп барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Җирлек советы утырышы беркетмәсенә кул куелгач, җирлек башлыгы белән җирлектә яшәүче һәр кеше таныша ала.

8. Җирлек Советы утырышларында һәр депутатның бер тавышы бар. Җирлек Советы депутаты тавыш бирү хокукын шәхсән гамәлгә ашыра. Авыл җирлеге Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары әлеге Устав, җирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

9. Җирлек башлыгы тавышы җирлек Советы депутаты тавышы буларак карар кабул иткәндә исәпкә алына.

37 Статья. Җирлек Советы эшчәнлеген оештыру

1. Җирлек Советы эшчәнлеген оештыруны җирлек башлыгы башкара.

2. Җирлек Советы Регламенты нигезендә, җирлек башлыгы һәм аның урынбасарыннан кала, җирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне алдан карау һәм әзерләү өчен, җирлек башлыгы һәм аның урынбасарыннан тыш, комиссияләр төзелергә һәм (яисә) әлеге мәсьәләләрне әзерләү өчен җаваплы депутатлар билгеләнергә мөмкин.

3. Муниципаль программаларны, җирлек Советы карарлары проектларын әзерләү өчен, җирлек Советы каршында депутатлар, җирлек башкарма комитеты, җәмәгать берләшмәләре, оешма һәм предприятие вәкилләре, белгечләр, экспертлар һәм җирлек халкы составында эшче, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелә ала.

4. Җирлек Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди - техник һәм башкача тәэмин итүне җирлек Советы аппараты башкара.

38 Статья. Җирлек Советының контроль функцияләрен башкаруы

1. Җирлек советы җирлек территориясендә кабул ителә торган норматив актларның, җирлек бюджеты үтәлешенең, бюджеттан тыш фондлар акчаларының, җирлекне үстерү программаларының, җирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенең үтәлешен контрольдә тота.

2. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны бозу очраклары ачыкланган очракта, җирлек башлыгы депутатлар арасыннан әлеге фактларны тикшерү өчен вакытлыча контроль комиссияләр төзелә ала.

3. Җирлек Советы карары, җирлек башлыгы карары нигезендә җирлек бюджеты чараларын максатчан куллануны, муниципаль мөлкәттән нәтиҗәле файдалануны, шулай ук җирлек башкарма комитетының финанс-хуҗалык эшчәнлегенең башка мәсьәләләрен тикшерү (ревизия) үткәрелергә мөмкин.

Тикшерүләр (ревизияләр) үткәрүгә билгеләнгән тәртиптә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре җәлеп ителә ала.

4. Җирлек башкарма комитеты, предприятие, учреждение, оешма, вазыйфаи затлар, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, законда башкача билгеләнмәгәндә, җирлек Советы мөрәҗәгате буенча, аның контроль комиссиясе, җирлек Советы депутаты сорала торган мәгълүматны җирлек Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча бирергә, ә законнарны, муниципаль хокукый актларны бозуга күрсәтелгән очракта, кичекмәстән закон бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен чаралар күрергә тиеш.

5. Контроль функцияләрне башкарып, җирлек советы җирлек башкарма комитетының финанс-хуҗалык һәм башкарма-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуксыз.

39 Статья. Муниципаль район Советына җирлек вәкиле сайлау

1. Җирлек вәкиле Яшел Үзән муниципаль район Советына депутатлар арасыннан яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.

2. Кандидат сайланган дип санала, аның өчен җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан артыгы тавыш биргән.

40 Статья. Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек Советы вәкаләтләре «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон статьясында каралган тәртиптә һәм нигезләр буенча вакытыннан алда туктатылырга мөмкин.:

1) җирлек Советы тарафыннан үз-үзен таркату турында Карар кабул итү. Шул ук вакытта үз-үзеңне таркату турында Карар җирлек уставы белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә;

2) җирлек Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турында Татарстан Республикасы Югары суды карарының үз көченә керүе, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләрен өстәгәнгә бәйле рәвештә;

3) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 3, 5, 7 өлешләре, шулай ук җирлек бетерелгән очракта җирлекне үзгәртеп кору;

4) шәһәр округы белән берләшү сәбәпле җирлек статусын югалту;

5) җирлек чикләрен үзгәртү яки җирлекне шәһәр округы белән берләштерү нәтиҗәсендә җирлекне сайлаучылар саны 25 процентка арткан. Җирлек чикләрен үзгәртү яки җирлекне шәһәр округы белән берләштерү нәтиҗәсендә сайлаучылар саны 25 проценттан арткан очракта;

6) гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу.

2. Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату аның депутатлары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, федераль законда билгеләнгән срокларда вакытыннан алда сайлаулар үткәрелә.

41 Статья. Җирлек советының үз-үзен таркату турында Карар кабул итү тәртибе

1. Җирлек советының үз-үзен таркату турындагы карар җирлек башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы белән кабул ителергә мөмкин.

2. Selfз-үзеңне таркату турында Карар кабул итү инициативасы алга китә алмый:

1) җирлек Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;

2) җирлек бюджеты кабул ителгән чорда һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

3) җирлек башлыгын чакыртып алу турында тавыш бирү уздыру чорында йә аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Җирлек советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзеңне таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзеңне таркату сәбәпләрен дәлилли торган башка материаллар кушылырга мөмкин.

4. Депутатлар арасыннан үз-үзеңне таркату мәсьәләсен алдан карау өчен җирлек Советы карары белән комиссия төзелә. Җирлек Советы яисә җирлек башлыгы карары буенча җирлек советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә халык алдында тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Җирлек советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карау дәвамлылыгы җирлек Советы депутатлары һәм җирлек халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык хәлләре һәм Нигезләмәләре турында һәрьяклап һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Selfз-үзеңне таркату турында карар үз-үзеңне таркату инициативасы булган көннән ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Җирлек советының үз-үзен таркату турындагы карар яшерен тавыш бирү юлы белән җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан өчтән ике тавыш белән кабул ителә.

7. Җирлек Советы үз-үзен таркату турындагы тәкъдим кире кагылган очракта үз-үзеңне таркату турындагы инициатива тавыш биргәннән соң бер елдан соң үз-үзеңне таркату мәсьәләсе буенча тәкъдим ителергә мөмкин.

42 Статья. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1.Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) ownз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;

4) суд тарафыннан Билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;

5) суд хөкеменең аның законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит дәүләт гражданлыгын туктату - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит дәүләт гражданлыгын сатып алырга яисә аларга яшәү өчен төр яисә Россия

Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашмый торган чит дәүләт территориясендә Россия Федерациясе гражданинының даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ алырга хокуклы, шулар нигезендә чит дәүләт гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

8) сайлаучыларның фикерләре;

9) җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә юллама;

11) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка очракларда.

2. Җирлек Советы карары җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

Татарстан Республикасының югары вазыйфаи заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) Җирлек советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килү көне булып җирлек Советына әлеге гариза кергән көн тора.

3. Җирлек Советы карарында җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында әлеге статьяның 1-7, 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату көне һәм башка федераль законнар белән билгеләнә.

4. Җирлек Советы депутатының әлеге статьяның 8 пунктында каралган вәкаләтләре җирлек Советы депутаты чакыруы буенча тавыш бирү нәтиҗәләрен рәсми бастырып чыгарганнан соң туктатыла.

5. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре әлеге статьяның 9 пунктында каралган очракта җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

6. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатның өстәмә сайлаулары федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә.

7. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатның вәкаләтләре «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

8. Татарстан Республикасы Президенты җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, җирлек Советына вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килү көне булып тора.

Баш IV. ҖИРЛЕК БАШЛЫГЫ

43 Статья. Җирлек башлыгы-җирлекнең иң югары вазыйфаи заты

1. Җирлек башлыгы җирлекнең иң югары вазыйфаи заты булып тора.

2. Җирлек башлыгы җирлек Советы тарафыннан сайлана.

3. Җирлек башлыгы бер үк вакытта җирлек советын һәм җирлек башкарма комитетын җитәкли.

4. Җирлек башлыгының рәсми атамасы - "Раифа авыл җирлеге башлыгы".

5. Җирлек башлыгы вазыйфасы буенча Зеленодольск муниципаль район Советы депутаты булып тора.

44 Статья. Җирлек башлыгын сайлау тәртибе

1. Җирлек башлыгы яңа сайланган җирлек советының беренче утырышында җирлек Советы депутатлары арасыннан яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана. Җирлек башлыгын сайлау җирлек Советы депутатлары тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлардан, шул исәптән җирлектә яшәүчеләрнең, иҗтимагый берләшмәләрнең, Татарстан Республикасы Президентының тәкъдимнәреннән чыгып башкарыла.

2. Җирлек Советы депутаты җирлек башлыгы итеп сайланган, аны сайлау өчен җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан артыгы тавыш бирсә, ул сайланган җирлек башлыгы булып санала.

3. Сайланганнан соң җирлек башлыгы ант бирә:

"Җирлек башлыгының миңа йөкләнгән югары вазыйфаларын башкарганда Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, җирлек уставын үтәргә, җирлек халкының иминлеген тәэмин итү, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчне һәм белемнәрне беркетергә ант итәм.».

45 Статья. Җирлек Башлыгы Статусы

1. Җирлек башлыгы даими нигездә эшли.

2. Җирлек башлыгын даими нигездә биләп торган Зеленодол муниципаль район Советында вазифага сайланган очракта, ул җирлек башлыгы вәкаләтләрен бушатылмаган нигездә башкара.

3. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы җирлек башлыгы хокуксыз:

-эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә, коммерцияле оешма белән идарә итүдә яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советы идарәсендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, сәяси партиядә, башка иҗтимагый оешманың съездында (конференциясендә) яки башка иҗтимагый җыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар оешмасында катнашудан тыш)катнашырга кооперативлар, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләре), федераль законнарда каралган очраклардан һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт органы яки җирле үзидарә органы исеменнән гамәлгә ашырыла торган очраклардан тыш;

- мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

- Россия Федерациясенең халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчәләре составына керергә.
Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы җирлек башлыгы гражданлык, административ яки җинаять эше яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) сыйфатында катнаша алмый.
Җирлек башлыгы вәкаләтләрен башкаруга бәйле башка чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.
4. Җирлек башлыгы «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, «Коррупциягә каршы көрәш турында " 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, вазыйфаларны башкарырга тиеш категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счет (кертемнәр) ачу һәм счет (кертемнәр) булу, акчаларны һәм кыйммәтләрне саклау, чит ил финанс коралларына ия булу һәм (яки) куллану.»
5. Җирлек башлыгы «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш. Җирлек башлыгы вәкаләтләре «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, 7 майдагы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла 2013 елның 79-ФЗ номерлы «аерым категориядәге затларга счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аңа ия булуны, чит ил банкларында акча һәм кыйммәтләрне саклауны тыю турында", Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) файдалану.
6. Җирлек башлыгы үз эшчәнлегендә «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә җирлек халкына һәм җирлек Советына контрольлек итә һәм хисап тота.
7. Җирлек башлыгы җирлек Советы каршында елына кимендә бер тапкыр үз эшчәнлеге турында хисап тота.

46 Статья. Җирлек Башлыгы Вәкаләтләре

Җирлек Башлыгы:

1) башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә җирлек исеменнән ышанычнамәсез эш итә;

2) җирлекнең башкарма комитетыннан башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә, ышаныч кәгазеннән башка җирлекнең башкарма комитеты исеменнән эш итә;

3) җирлек Советы эшен оештыра, Җирлек советы утырышларын чакыра һәм аларга рәислек итә;

4) җирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенә бердәм җитәкчелек принципларында җитәкчелек итә һәм җирлек башкарма комитеты тарафыннан аның компетенциясенә кергән вәкаләтләрне үтәү өчен шәхси җаваплылык тота;

5) җирлек Советы тарафыннан кабул ителгән әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә имза сала һәм халыкка җиткерә;

6) җирлек Советы каравына җирлек бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турында хисаплар тәкъдим итә;

7) Җирлек советы каравына җирлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясе проектын һәм аларның үтәлеше турында хисаплар тәкъдим итә;

8) җирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча үз вәкаләтләре чикләрендә хокукый актлар чыгара;

9) җирлек Советы утырышлары беркетмәләренә кул куя;

10) Закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча җирлек советының хокукый актын кабул итүне оештыра;

11) җирлек башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук җирлек башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

12) җирлек Советы раславына җирлек башкарма комитеты структурасы проектын кертә, җирлек башкарма комитетының штат расписаниесен хезмәткәрләрнең иң чик саны һәм хезмәт өчен түләү фонды раслаган структура нигезендә раслый;

13) җирлек башкарма комитеты җитәкчесе урынбасары, муниципаль хезмәткәрләрне һәм Башкарма комитетның башка хезмәткәрләрен билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тота, аларга бүләкләү һәм дисциплинар җаваплылык чараларын куллана;

14) җирлек Советы аппараты эшенә җитәкчелек итә;

15) җирлек Советы эшендә хәбәрдарлыкны һәм җәмәгатьчелек фикерен исәпкә алуны тәэмин итү буенча чаралар күрә;

16) җирлек Советының чираттан тыш утырышын чакыруны таләп итәргә хокуклы;

17) халыкка җирлек башкарма комитеты эшчәнлеге турында даими мәгълүмат бирә, җирлек башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданнар премиясен оештыра, айга ким дигәндә бер тапкыр гражданнарны кабул итә, гражданнарның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

18) җирлек акчалары белән расланган җирлек бюджеты нигезендә эш итә, җирлекнең бюджет һәм башка счетларын банк учреждениеләрендә ача һәм япа, судта муниципаль берәмлеккә карата дәгъвалар буенча җавап бирүче вәкиле буларак муниципаль берәмлек исеменнән: җирлекнең җирле үзидарә органнарының яисә бу органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре

(гамәл кылмавы) нәтиҗәсендә физик яки юридик затка китерелгән зыянны каплау турында, муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль берәмлек исеменнән чыгыш ясый. ведомство карамагындагы, шул исәптән җирлекнең җирле үзидарә органнары актларын нәшер итү нәтиҗәсендә, законга яки башка норматив хокукый актка туры килми; ведомство буйсынуындагы бюджет учреждениеләренең акчалата йөкләмәләре буенча субсидиар җаваплылык тәртибендә бирелә торган;

19) җирлек бюджетында җирлек Советы эшчәнлеген тәэмин итүгә һәм карап тотуга каралган чыгымнар буенча средстволарны бүлүче булып тора;

20) җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан җирлекнең җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны гамәлгә ашыра һәм (яисә) гамәлгә ашыра, аларның үтәлеше өчен шәхси җавап тота; тиешле законнар нигезендә һәм үтәлеше буенча тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

21) елына кимендә бер тапкыр яисә җирлек Советы таләбе буенча җирлек советына үз эшчәнлеге һәм җирлек башкарма комитеты эшчәнлеге турында хисаплар тапшыра;

22) Дәүләт һәм башка органнарда җирлек мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, җирлекнең башкарма комитеты исеменнән судка гариза бирә, ышанычнамәләр бирә;

23) җирлекнең җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, җирлек территориясендә эшләүче Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән кирәкле хезмәттәшлеген тәэмин итә;

24) җирлек исеменнән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары белән килешүләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлек итү һәм гамәлләрне координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи;

25) муниципаль берәмлек Иҗтимагый партнер булып торса яки муниципаль берәмлек катнашында уртак конкурс үткәрү (Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъекты катнашында уртак конкурс уздыру планлаштырыла торган очрактан тыш), шулай ук «дәүләт-хосусый партнерлык турында " 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законда каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру планлаштырылса, муниципаль-хосусый партнерлык проектын гамәлгә ашыру турында муниципаль-хосусый партнерлык, һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында", башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары, Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары, " Раифа авыл җирлеге»муниципаль берәмлеге Уставы белән;

26) «Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль-хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында " 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясындагы 2 өлешендә каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга вәкаләтле җирле үзидарә органын билгели;

27) «Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль - хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына

үзгәрешләр кертү турында " 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясындагы 2-5 өлешләре нигезендә проектның нәтиҗәлелеген бәяләү һәм аның чагыштырма өстенлеген билгеләү өчен Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органына муниципаль-хосусый партнерлык проектын җибәрә;

28) законнар, әлеге Устав, җирлек Советы карарлары нигезендә башка вәкаләтләр башкара.

47 Статья. Җирлек Башлыгы Урынбасары

1. Җирлек башлыгы тәкъдиме белән җирлек Советы депутатлар арасыннан җирлек башлыгы урынбасары сайлана.

2. Җирлек Советы депутаты җирлек башлыгы урынбасары итеп сайланган, аны сайлаган өчен җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан күбрәге тавыш биргән булса.

3. Җирлек башлыгы урынбасары җирлек Советы Регламентында билгеләнгән вазыйфаларны бүлү нигезендә функцияләрне башкара, җирлек башлыгы йөкләмәләрен үти, ә аның вакытлыча булмавы (авыру яки ялга бәйле рәвештә) яисә үз вазыйфаларын үтәмәве яисә вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мөмкин булмау очрагында җирлек башлыгы вазыйфаларын башкара.

4. Җирлек башлыгы урынбасары, әлеге Уставның 45 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән очрактан тыш, бушатылмаган нигездә үз вәкаләтләрен башкара.

5. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы җирлек башлыгы урынбасары хокуклы түгел:

- эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә, коммерцияле оешма белән идарә итүдә яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советы идарәсендә, муниципаль берәмлекләрнең бүтән берләшмәләрендә, сәяси партиядә, башка иҗтимагый оешманың съездында (конференциясендә) яки башка иҗтимагый җыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар оешмасында катнашудан тыш)катнашырга кооперативлар, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләре), федераль законнарда каралган очраклардан һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт органы яки җирле үзидарә органы исеменнән гамәлгә ашырыла торган очраклардан тыш;

- мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

- Россия Федерациясенең халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның башка органнары һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчәләре составына керергә.

Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы җирлек башлыгы урынбасары гражданлык, административ яки җинаять эше яисә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) сыйфатында катнаша алмый.

Җирлек башлыгы урынбасары «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш. Җирлек башлыгы урынбасары вәкаләтләре «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, 7 майдагы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла 2013 елның 79-ФЗ номерлы «аерым категориядәге затларга счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аңа ия булуны, чит ил банкларында акча һәм кыйммәтләрне саклауны тыю турында", Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) файдалану.

Җирлек башлыгы урынбасары вәкаләтләрен башкаруга бәйле башка чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

6. Җирлек башлыгы урынбасары вәкаләтләре әлеге Уставның 42 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

Җирлек башлыгы урынбасары вәкаләтләре «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында " Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

7. Җирлек башлыгы урынбасары теләсә кайсы вакытта җирлек Советы карары буенча җирлек башлыгы инициативасы белән кабул ителә торган яисә депутатлар төркеме таләбе буенча җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере күләмендә кире алынырга мөмкин. Җирлек башлыгы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

48 Статья. Җирлек башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Авыл җирлеге башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) ownз теләге белән отставкага китү;

3) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага җибәрү;

4) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан азат итү;

5) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;

6) суд тарафыннан Билгесез югалган яки үлгән дип игълан итү;

7) судның гаепләү хөкеменең законлы көченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы чит дәүләт гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы; аларга чит дәүләт гражданлыгын алу яисә яшәү өчен аларга төр яисә Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашмый торган чит дәүләт территориясендә Россия Федерациясе гражданының даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ алу, аның нигезендә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданины җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

10) сайлаучыларның фикерләре;

11) сәламәтлек торышы буенча җирлек башлыгы вәкаләтләрен башкару өчен суд тәртибендә билгеләнгән ныклык;

12) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 3, 5 өлешләре, шулай ук җирлек бетерелгән очракта җирлекне үзгәртеп кору;

13) җирлек муниципаль берәмлек статусын югалткан очракта, аның шәһәр округы белән берләшүе белән бәйле рәвештә;

14) җирлек чикләрен үзгәртү яки җирлекне шәһәр округы белән берләштерү нәтиҗәсендә җирлектәге сайлаучылар саны 25 проценттан арткан очракта;

15) гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу;

2. Җирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яки суд карары буенча сак астында тоту яисә аның вәкаләтләреннән вакытлыча читләштерү рәвешендә процессуаль мәҗбүр итү чаралары кулланган очракта, җирле үзидарәнең вазыйфаи заты яки җирлек Советы депутаты вакытлыча муниципаль берәмлек уставы нигезендә билгеләнә.

3. Җирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, җирлек Советы тарафыннан үз составыннан сайлана торган җирлек башлыгын сайлау вәкаләтләре туктатылган көннән алты айдан да соңга калмыйча гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта җирлек Советы вәкаләтләре срогы чykканчы алты айдан да азрак вакыт калса, җирлек башлыгын сайлау җирлек советының яңа сайланган беренче утырышында башкарыла.

4. Вәкаләтләре җирлек башлыгы вазыйфасыннан читләштерү турында Татарстан Республикасы Президенты хокукый акты нигезендә вакытыннан алда туктатылган җирлек башлыгы йә җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында җирлек Советы карары нигезендә әлеге хокукый актка яисә суд тәртибендәге карарга шикаять бирсә, җирлек Советы җирлек башлыгын үз составыннан яисә конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан сайлау турында Карар кабул итү хокукында түгел конкурс нәтиҗәләре буенча, суд карары законлы көченә кергәнче комиссия.

49 Статья. Җирлек башлыгын отставкага җибәрү

1. Җирлек советы «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә җирлек башлыгын җирлек Советы депутатлары

инициативасы яки Татарстан Республикасы Президенты инициативасы буенча отставкага җибәрергә хокуклы.

2. Җирлек башлыгын отставкага җибәрү өчен нигез булып тора:

1) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенең 2 һәм 3 пунктларында каралган нәтиҗәләрне китергән (китергән) җирлек башлыгының гамәлләре (гамәл кылмавы) ;

2) җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, башка федераль законнарда, әлеге Уставта һәм (яки) җирле үзидарә органнарының җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм башка федераль законнар белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү бурычларын үтәмәү Татарстан Республикасы законнары белән;

3) җирлек башлыгының еллык хисабы нәтиҗәләре буенча җирлек Советы эшчәнлеген канәгатьләнерлек бәяләмәү, бу ике тапкыр рәттән бирелгән;

4) «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль закон, "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, вазыйфаларны үтәмәү,"

2013 елның 7 маенда № 79 - ФЗ " аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счет (кертемнәр) ачуны һәм счет (кертемнәр) булуны, акчаларны һәм кыйммәтләрне саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) файдалануны тыю турында»;

5) җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты, җирлекнең башка органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары һәм ведомство карамагындагы оешмалар тарафыннан раса, милләт, тел, дингә мөнәсәбәт һәм башка хәлләргә бәйле рәвештә кеше һәм граждан хокуклары һәм ирекләре тигезлегенең дәүләт гарантияләрен массакүләм бозу, раса, милли, тел яки дингә караганлык билгеләре буенча хокукларны чикләү һәм дискриминацияләүгә юл кую, бу милләтара һәм конфессияара килешүне бозуга китергән һәм милләтара (этникара) һәм конфессияара конфликтларның барлыкка килүенә китергән.

3. Җирлек Советы депутатларының җирлек башлыгын җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере күрсәтелгән отставкага җибәрү турындагы инициативасы җирлек Советына кертелә торган мөрәҗәгать рәвешендә рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән мөрәҗәгать җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында җирлек Советы карары проекты белән бергә кертелә. Әлеге инициативаны тәкъдим итү турында җирлек башлыгы һәм Татарстан Республикасы Президентына күрсәтелгән мөрәҗәгатьне җирлек Советына керткән көннән соң килгән көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

4. Авыл җирлеге Советы депутатларының җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы инициативасын карау Татарстан Республикасы Президенты фикерен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

5. Җирлек Советы депутатларының җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы инициативасын караганда җирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен һәм (яисә) җирлек башлыгының нәтиҗәләргә китергән (китергән) гамәлләрен (гамәл кылмавын) гамәлгә ашыруны тәэмин итүгә кагылышлы мәсьәләләрне карау күздә тотыла, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенең 2 һәм 3 пунктларында каралган җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында карар Татарстан Республикасы Президенты ризалыгы белән генә кабул ителергә мөмкин.

6. Җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында Татарстан Республикасы Президенты инициативасы җирлек Советына тиешле карар проекты белән бергә кертелә торган мөрәҗәгать рәвешендә рәсмиләштерелә. Әлеге инициативаны тәкъдим итү турында җирлек башлыгы күрсәтелгән мөрәҗәгатьне җирлек Советына керткән көннән соң килгән көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

7. Җирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы инициативасын карау җирлек Советы тарафыннан тиешле мөрәҗәгать кертелгәннән соң бер ай эчендә башкарыла.

8. Җирлек Советының җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы карары, Әгәр аның өчен җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының өчтән ике өлеше тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

9. Җирлек Советының җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы карары җирлек Советы утырышында рәислек итүче депутат тарафыннан имзалана.

10. Җирлек Советы тарафыннан җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында Карар кабул иткәндә һәм кабул иткәндә тәэмин ителергә тиеш:

1) тиешле утырышны үткәрү датасы һәм урыны турында алдан хәбәрнамә алу, шулай ук җирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының мөрәҗәгате һәм җирлек Советының аны отставкага җибәрү турында карары проекты белән танышу;

2) аңа җирлек Советы депутатларына отставкага җибәрү өчен нигез булып торган шартлар буенча аңлатмалар бирү мөмкинлеге бирү.

11. Җирлек башлыгы җирлек Советының аны отставкага җибәрү турындагы карары белән килешмәгән очракта, ул үз фикерен язмача җиткерергә хокуклы.

12. Җирлек Советының җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы карары аны кабул иткән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш. Җирлек башлыгы аны отставкага җибәрү мәсьәләсе буенча язмача белдергән очракта, ул җирлек Советының күрсәтелгән карары белән бер үк вакытта бастырып чыгарылырга тиеш.

13. Җирлек Советы депутатларының яисә Татарстан Республикасы Президентының җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы инициативасы җирлек Советы тарафыннан кире кагылган очракта, җирлек башлыгын отставкага

җибәрү турындагы мәсьәлә җирлек советы утырышын үткәргәннән соң ике айдан да иртәрәк каралырга мөмкин.

50 Статья. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затларга куела торган чикләүләр һәм бурычлар

1. Җирлек башлыгы, җирлек башлыгы урынбасары вазыйфасын биләүне дәгъвалаучы гражданнар һәм җирлек башлыгы урынбасары вазыйфаларын биләүче затлар үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук Татарстан Республикасының югары вазыйфаи затына (җирлек башлыгы урынбасары) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирәләр (җирлек башлыгы урынбасары) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары) Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә.

2. Җирлек башлыгы, җирлек башлыгы урынбасары вазыйфаларын башкаручы затларның керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә Зеленодол муниципаль районы сайтында урнаштырыла һәм (яки) массакүләм мәгълүмат чараларын муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә.

3. Керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында әлеге статьяның 1 өлеше нигезендә тапшырыла торган белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасының югары вазыйфаи заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) карары буенча гамәлгә ашырыла.

4. Җирлек башлыгы, җирлек башлыгы урынбасары вазыйфасын биләүче затның «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон, «Коррупциягә каршы көрәш турында»2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән бурычларны үтәмәү очракларын, әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә башкарылган тикшерү нәтиҗәсендә ачыкланганда дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм башка затлар аларның керемнәренә", «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счет (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчаларын һәм кыйммәтләрен саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы федераль закон белән Татарстан Республикасының иң югары вазыйфаи заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать итә Җирлек башлыгы вазыйфасын биләүче затның вәкаләтләрен җирлек башлыгы урынбасары, яисә аның башка дисциплинар җәзасын җирлек Советына, тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле яки судка куллану.

БАШ V. ЫШАНЫЧ ЮГАЛУ СӘБӘПЛЕ ҖИРЛЕКТӘ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРНЫ БИЛӘҮЧЕ ЗАТЛАРНЫ ЭШТӘН АЗАТ ИТҮ (ЭШТӘН АЗАТ ИТҮ)

51 Статья. Ышаныч югалу сәбәпле, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (эштән азат итү)

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә, ышанычны югалткан очракта, эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш:

1) профилактика һәм (яки) торак пункт буенча чаралар күрмәү

кызыксыну конфликты, аның ягы;

2) затның үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү яисә билгеле булмаган дөрес яки тулы булмаган мәгълүматлар бирү;

3) затның Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, коммерцияле оешма идарәсе органы эшчәнлегендә түләүле катнашуы;

4) эшкуарлык эшчәнлеген лицом тарафыннан башкару;

5) затның идарә органнары, Попечительләр яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдәге структур бүлекчәләренең составына керүе, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса.

2. Үзенә буйсынган затның шәхси мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә ала торган, ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) мөмкин булган муниципаль вазыйфаны биләүче зат тарафыннан үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмау һәм (яки) җайга салу буенча чаралар күрелмәгән очракта.

Баш VI. АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

52 Статья. Җирлек башкарма комитеты – җирлекнең җирле үзидарә башкарма-боеру органы

1. Авыл җирлеге башкарма комитеты җирлекнең җирле үзидарә башкарма-боеру органы булып тора.

2. Җирлек башкарма комитетының рәсми исеме-Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Раифа авыл башкарма комитеты.

Кыскартылган исеме-Раифа авыл җирлеге башкарма комитеты.

3. Җирлек башкарма комитеты җирлек советына һәм җирлек халкына хисап тотты һәм контрольдә тотылды.

4. Җирлек башкарма комитеты юридик зат булып тора, үзенең исеме һәм гербы булган поселение рәсеме, шулай ук аңа Граждан хәле актларын дәүләт теркәвенә алу өчен тапшырылган вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе гербы сурәте төшерелгән түгәрәк мөһере бар.

5. Җирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итүгә киткән чыгымнар җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

53 Статья. Башкарма комитет структурасы

1. Башкарма комитет структурасы җирлек башлыгы тәкъдиме белән җирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Җирлек башкарма комитеты структурасына җирлек башлыгы - Башкарма комитет җитәкчесе, Башкарма комитет секретаре, Башкарма комитетның башка вазыйфаи затлары керә.

3. Җирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенә ярдәм итү, җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча аның компетенциясенә караган мәсьәләләрне хәл итү буенча бурычларны хәл итү өчен җирлек башлыгы карары белән җирлек башлыгы карары белән координация, эксперт һәм башка иҗтимагый (консультатив) Советлар төзелергә мөмкин. Күрсәтелгән киңәшләр җирлек башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш җәмәгать башлангычларында алып барыла.

54 Статья. Башкарма комитет вәкаләтләре

1. Авыл җирлеге башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм бухгалтерия өлкәсендә:

- җирлек бюджеты проектын төзи һәм карый, җирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзи, җирлекнең социаль-икътисади үсеше стратегиясе проектын эшли;

- җирлек бюджетының үтәлешен тәэмин итә, җирлекнең социаль-икътисади үсеш стратегиясен тормышка ашыра;

-җирлек бюджеты үтәлеше турында хисап, җирлекнең социаль-икътисади үсеш стратегиясе үтәлеше турында хисап әзерли;

- җирлекнең икътисадын һәм социаль өлкәсен характерлый торган статистик күрсәткечләр җыюны һәм әлеге мәгълүматларны Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшыруны оештыра;

2) муниципаль милек белән идарә итү, җирлек территориясендәге предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- муниципаль җирлектә булган мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, алу, файдалану, боерык бирү һәм арендалау мәсьәләләрен хәл итә;

- җирлек Советы карары белән билгеләнгән очракларда, муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм җирлек Советы килешүенә (раславына) кертә;

- җирлекнең икътисадый һәм социаль үсешендә предприятиеләр, оешмалар белән хезмәттәшлек итү турында шартнамәләр төзи; җирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек рәвешләрендәге предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- җирлек советы билгеләгән тәртипкә туры китереп, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр оештыра, аларның эшчәнлегенең максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәэмин итә, муниципаль

учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның җитәкчеләрен эшеннән азат итә;

- муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны тәэмин итә; бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль йөкләмәләрне үтәүне финанс белән тәэмин итә; җирлекне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция җитештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль – мәдәни ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, җирлекнең үз матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бирә;

3) Җир һәм башка табигый ресурсларны куллану, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә:

- муниципаль милектәге җирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны планлаштыра һәм оештыра;

- законда каралган тәртиптә җирлек территориясендәге җир кишәрлекләрен бирә һәм ала;

- экологик хәл турында халыкка хәбәр итә, әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның гамәлләре турында тиешле органнарга хәбәр итә;

4) авыл хуҗалыгын һәм эшкуарлыкны үстерү өлкәсендә:

- авыл хуҗалыгы производствосын үстерү һәм авыл хуҗалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыра;

5) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- җирлек Советына раслау өчен җирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларын, җирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, җирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшли, шулай ук җирлек Советына аларның үтәлеше турында хисаплар кертә;

- авыл халкын элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра, базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- җирлектә яшәүчеләрнең массакүләм ял итү өчен шартлар тудыра һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны, шул исәптән гражданнарның су объектларына һәм аларның яр буйларына ирекле үтеп керүен тәэмин итүне оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәэмин итә;

- җирлек чикләрендә халыкны су белән тәэмин итүне, ташландык суларны агызуны, халыкны Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тәэмин итүне оештыра;

6) төзекләндерү һәм транспорт өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны җыю (шул исәптән аерып җыю) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнаша;

- җирлек территориясен төзекләндерүне (урамнарны яктырту, территорияне яшелләндерү, урамнарның исемнәре һәм йортларның номерлары булган

күрсәткечләр куюны, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тотуны да кертеп)оештыра;

- адресларын объектларга бирә, адресларын үзгәртә, юкка чыгара, мәгълүматны Дәүләт адреслы реестрында урнаштыра;

- җирлекнең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра;

7) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү өлкәсендә:

- җирлек территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнары актларының үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судында җирле үзидарә хокукларын бозучы дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфаи затлары, предприятие, учреждение, оешма актларына шикаять бирә;

- җирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәэмин итә;

- җәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыра;

-муниципаль сайлауларны, җирле референдумны әзерләү һәм үткәрүне, җирлек депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру ягыннан һәм матди-техник яктан тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

- җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын, җирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларын, җирлек Советы депутатларын һөнәри әзерләүне һәм квалификацияләрен күтәрүне, шулай ук муниципаль хезмәткәрләргә һәм муниципаль учреждение хезмәткәрләренә өстәмә һөнәри белем алуны оештыра;

- җыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыру, спорт, тамаша һәм башка массакүләм иҗтимагый чаралар оештыру белән бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

- җирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклау һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

8) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

- җирлектә яшәүчеләрне мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

-җирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спортны үстерү өчен шартлар тудыра, җирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- җирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

9) җирлекнең җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә;

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җирлекнең җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларын тиешле дәрәҗәдә кулλануны тәэмин итә һәм исәп-хисап алып бара;

- тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- җирлек Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен җирлекнең җирле үзидарә органнары карамагындагы Матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалануны тәэмин итә;

10) хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә:

- хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә муниципаль хокукый актлар кабул итә;

- хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә координация органнары оештыра;

- хокук бозуларга ярдәм итүче сәбәпләрне һәм шартларны бетерү буенча чаралар күрә;

- хокук бозуларны профилактикалауда катнашучы затларның муниципаль берәмлек территориясендә хезмәттәшлеген тәэмин итә;

- «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында»2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясындагы 1 өлешенең 1, 7-10 пунктларында каралган профилактик йогынты рәвешләрендә хокук бозуларны профилактикалауны гамәлгә ашыра;

- хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә башка хокукларны гамәлгә ашыра;

11) башка вәкаләтләр:

- җирлек башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди - техник һәм башкача тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

- җирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәэмин итә;

- әлеге Уставның 7 статьясындагы 1 пунктының 4, 9 пунктларында каралган җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатларында гражданнарны җирлек өчен Ирекле эшләрне (шул исәптән кизү торуларны) үз теләге белән башкаруга җәлеп итү турында Карар кабул итә һәм аларны үткәрүне оештыра;

Социаль әһәмиятле эшләргә махсус һөнәри әзерлек таләп итмәгән эшләр генә кертелергә мөмкин.

55 Статья. Җирлек Советы, җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты һәм җирлекнең башка җирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләрне бүлешү нигезендә җирлек Советы, җирлек башлыгы һәм җирлек башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль башкара.

2. Җирлек советы һәм җирлек башкарма комитеты җирлекнең икътисади һәм социаль үсеш процесслары белән нәтиҗәле идарә итү максатыннан законнарда,

әлеге уставта билгеләнгән формаларда һәм халык мәнфәгатьләрендә хезмәттәшлек итәргә бурычлы.

3. Җирлек советы һәм җирлек башкарма комитеты кабул ителгән норматив хокукый актларны кул куелганнан соң җиде көн эчендә бер-берсенә җибәрә.

4. Җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты җитәкчесе буларак, җирлек Советына җирлек советының хокукый актларын кабул итү, бетерү, үзгәртү турындагы тәкъдим белән мөрәҗәгать итәргә, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Җирлекнең башка җирле үзидарә органнарының үзара эшчәнлек тәртибе җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

56 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү

Җирлекнең җирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын уздыру яисә суд тәртибендә хәл ителә.

57 Статья. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вәкаләтле орган буларак җирлек башкарма комитеты вәкаләтләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вәкаләтле орган буларак җирлек башкарма комитеты:

1) җирлек территориясендә муниципаль контрольне оештыра һәм гамәлгә ашыра;

2) ул гамәлгә ашыру вәкаләтләре бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыра һәм гамәлгә ашыра;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшли. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольнең нәтиҗәлелегенә мониторинг оештыра һәм үткәрә;

5) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

Баш VII. БАШКА ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ
Авыл җирлеге

58 Статья. Җирлекнең ревизия комиссиясе

1. Җирлекнең ревизия комиссиясе даими эшләүче тышкы муниципаль финанс тикшерүе органы булып тора, җирлек Советы тарафыннан төзелә һәм аңа хисап тота.

Ревизия комиссиясе җирле үзидарә органы булып тора.

2. Җирлекнең Ревизия комиссиясен оештыру һәм эшчәнлек тәртибе «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең тикшерү-хисап органнары эшчәнлеген оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары белән билгеләнә. җирлекнең Ревизия комиссиясе турында устав, нигезләмә, җирлек Советы карары һәм җирлекнең башка муниципаль хокукый актлары белән расланган. Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә җирлекнең Ревизия комиссиясен оештыруны һәм эшчәнлеген хокукый җайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

59 Статья. Җирлек сайлау комиссиясе

1. Сайлау комиссиясе җирлекнең җирле үзидарә органнары структурасына керми торган, җирлек Советы, Җирле референдум депутатларын сайлауларны әзерләүне һәм үткәрүне, җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыручы Муниципаль орган булып тора.

2. Җирлекнең сайлау комиссиясе җирлек Советы тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгеләнгән тәртиптә төзелә.

3. Җирлекнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре срогы биш ел тәшкил итә.

4. Җирлекнең сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш бирү хокукы булган 6 әгъза составында формалаша.

5. Җирлекнең сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс белән тәэмин итү җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Җирлекнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре, аның эшчәнлеге тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән җайга салына.

7. Җирлекнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре җирлек Советы мөрәҗәгате нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча Зеленодольск муниципаль районы территориаль сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

Баш VIII. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАНЛЫК-ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЕ

Авыл җирлеге

60 Статья. Юридик зат хокукларына ия булган җирлекнең җирле үзидарә органнары

Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә җирлек советына һәм җирлек башкарма комитетына юридик зат хокуклары бирелә.

Башкарма комитет органнарын юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә алу өчен җирлек Советының тиешле органны муниципаль казна учреждениесе рәвешендә гамәлгә кую турындагы карары һәм җирлек Советы тарафыннан җирлек

башкарма комитеты җитәкчесе тәкъдиме буенча аның турында нигезләмәне раслау нигезләмәсе нигезләмә булып тора.

61 Статья. Җирле үзидарә органнары юридик затлар буларак

1. Җирлек исеменнән җирлек башлыгы милек һәм башка хокуклар һәм бурычлар сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышанычсыз чыгыш ясарга мөмкин.

2. Җирлекнең җирле үзидарә органнары юридик зат хокукларына ия булган муниципаль казна учреждениеләре булып тора һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар сыйфатында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

62 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнарын финанслау

1. Җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең муниципаль органнары эшчәнлеген финанс белән тәэмин итү бары тик җирлек бюджетының үз керемнәре исәбенә генә башкарыла.

2. Законда, әлеге Уставта, җирлек Советы карарларында каралган очракларда җирлекнең җирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәэмин итүгә чыгымнар Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә җирлек бюджетында аерым юл белән карала.

Баш IX. РАЙОН БАШЛЫГЫНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРНЫ БИЛӘҮЧЕ ҖИРЛЕКЛӘР ҺӘМ БАШКА ЗАТЛАР

63 Статья. Җирлек башлыгына һәм җирлекнең башка вазыйфаи затларына бирелә торган социаль һәм башка гарантияләр

1. Җирлек башлыгы һәм җирлекнең башка вазыйфаи затлары эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм җирлек Советы карарлары нигезендә билгеләнә.

2. Җирлек башлыгына, аның даими нигездә эшләүче урынбасарына, пенсиягә чыгу сәбәпле, бер тапкыр бирелә торган бүләкне түләү гарантияләнә. Бер тапкыр бирелә торган түләү шартлары, күләме һәм тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

Әлеге пунктның беренче абзацында каралган Гарантия җирлек башлыгы, аның даими нигездә эшләүче урынбасары вәкаләтләре туктатылган очракта, 35 статьяның 16 өлешенең җиденче абзацында, 36 статьяның 6 өлешенең 2.1, 3, 6 - 8 пунктларында, 7.1 өлешендә, 40 статьяның 10 өлешендәге 5 - 7 пунктларында, 40 статьяның 10.1 өлешендә, 1 һәм 2 өлешләрендә каралган нигезләр буенча кулланылмый «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 73.

64 Статья. Җирлек Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре

1. Җирлек Советы депутатына, җирлек Советы һәм аның органнары утырышларында катнашу, җирлек Советы йөкләмәләрен үтәү вакытында җирлек Советы тарафыннан билгеләнгән күләмдә акчалата компенсация түләнә. Компенсация җирлектә уртача хезмәт хакы күләменнән исәпләп чыгарылган сәгатьлек түләүне, шулай ук закон нигезендә командировка чыгымнарын түләүне үз эченә ала.

2. Җирлек башлыгы урынбасарына, җирлек башлыгы вазыйфаларын башкарганда, әлеге Уставта каралган очракларда җирлек башлыгы вазифаларын башкарганда, җирлек башлыгының айлык акчалата түләвенең 90% күләмендә бүләк бирелә.

3. Җирлекнең Ревизия комиссиясе һәм сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнарның эшендә катнашу дәверендә законнар, җирлек Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

65 Статья. Җирлек башлыгы, җирлек Советы депутатларының кагылгысызлыгы гарантияләре

1. Җирлек Советы депутатларының, шул исәптән җирлек башлыкларының, аларны җинаять яки административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алуда, тентүдә, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыннары, аларның багажлары, шәхси һәм шәхси эш урыннары депутатларына карата оператив-эзләү чаралары үткәргәндә гарантияләре хезмәт транспорт чаралары, алар кулланган элемтә чаралары, аларга караган документлар хатлары федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә җирлек Советы депутаты тавыш бирүдә белдерелгән фикер һәм җирлек башлыгы статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән аның вәкаләтләре срогы чыкканнан соң, җинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә җирлек Советы депутаты тарафыннан гавами мыскыллау, яла ягу яки Федераль законда каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.

Баш X. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРНЫҢ ҖАВАПЛЫЛЫГЫ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ, АЛАРНЫҢ ЭШЧӘНЛЕГЕН КОНТРОЛЬДӘ ТОТУ ҺӘМ КҮЗӘТҮ

66 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының җаваплылыгы

Җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затлары федераль законнар нигезендә җирлек халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында җаваплы.

67 Статья. Ышаныч югалу сәбәпле, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (эштән азат итү)

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә, ышанычны югалткан очракта, эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш:

1) кызыксынулар конфликтын булдырмау һәм (яки) җайга салу буенча чаралар күрмәү, аның ягы ул;

2) затның үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү яки белә торып дөрес булмаган яисә тулы булмаган мәгълүмат бирү;

3) затның Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, коммерцияле оешма идарәсе органы эшчәнлегендә түләүле катнашуы;

4) эшкуарлык эшчәнлеген лицом тарафыннан башкару;

5) затның идарә органнары, Попечительләр яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдәге структур бүлекчәләренең составына керүе, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса.

2. Үзенә буйсынган затның шәхси мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә ала торган, ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) мөмкин булган муниципаль вазыйфаны биләүче зат тарафыннан үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмау һәм (яки) җайга салу буенча чаралар күрелмәгән очракта.

68 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы

Җирле үзидарә органнарының һәм җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затларының җаваплылыгы физик һәм юридик затлар алдында федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә башлана.

69 Статья. Җирлек Советы депутатларының халык алдында җаваплылыгы

1. Җирлек Советы депутатларының, шул исәптән җирлек башлыгының җаваплылыгы җирлек халкы алдында, хокукка каршы карарлар кабул итү яки суд тәртибендә расланган очракта, хокукка каршы гамәлләр кылу нәтиҗәсендә, халыкның ышанычын югалту нәтиҗәсендә килеп чыга.

2. Авыл халкының ышанычын югалткан җирлек Советы депутаты, шул исәптән җирлек башлыгы, әлеге Уставның 15 статьясында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә җирлек халкы тарафыннан кире алынырга мөмкин.

70 Статья. Җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының дәүләт алдындагы җаваплылыгы

Җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының дәүләт алдында җаваплылыгы тиешле суд карары нигезендә Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе (уставы), муниципаль берәмлек уставы бозылган очракта, шулай ук күрсәтелгән органнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә гамәлгә ашырмаган очракта килеп чыга.

Баш XI. МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАР

71 Статья. Җирлекнең муниципаль хокукый актлары системасы

1. Җирлекнең муниципаль хокукый актлары системасына керә:

1) Җирлек Уставы;

2) җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

3) җирлек Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

4) җирлек башлыгының, җирлек башкарма комитетының, әлеге Уставта каралган башка органнарның һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының норматив һәм башка хокукый актлары.

2. Җирлек уставы һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә була һәм җирлекнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукый актлар әлеге уставка һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Җирлек Уставына, әлеге Уставка, Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга һәм алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законнарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актка каршы килү рөхсәт ителми.

4. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар җирлекнең бөтен территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш.

5. Гражданнар, оешма җитәкчеләре, дәүләт хакимияте органнарының һәм җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары муниципаль хокукый актларны үтәмәгән өчен федераль законнар һәм административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җавап бирәләр.

6. Җирлекнең муниципаль хокукый актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә, законнарга, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларына каршы килергә тиеш түгел.

7. Муниципаль хокукый актлар яисә аларның гамәлдә булуы тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан, суд тарафыннан, ә җирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны җайга салучы өлешендә - тиешенчә Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы

йә татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан туктатылырга мөмкин.

Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән эшкуарларның хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы Вәкаләтле Вәкилнең тиешле күрсәтмәсен алган очракта кичекмәстән аны җирле үзидарә органы яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи заты тарафыннан туктатып тора. Бирелгән боерыкның үтәлеше турында җирлек башкарма комитеты яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә өч көн эчендә, ә җирлек Советы карар кабул ителгән көннән алып өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

72 Статья. Гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне турыдан-туры авыл халкы референдумда белдерелгән гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән хәл итә.

2. Әгәр җирлектә яшәүчеләрне турыдан-туры теләк белдерү юлы белән кабул ителгән карарны тормышка ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукый акт, җирле үзидарә органы яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи заты (референдумда кабул ителгән карарның үз көченә кергән көненнән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш.. Күрсәтелгән вакыт өч айдан артып китә алмый.

3. Гражданнарны турыдан-туры ихтыяр белән игълан итү юлы белән кабул ителгән карарны тормышка ашыру өчен кирәк булган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу җирлек башлыгын кире алу, җирлек башкарма комитеты җитәкчесен эштән азат итү яки җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

73 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актларның төрләре

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләрне үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актларны чыгаралар:

1) җирлек Советы-җирлек Советы карарлары;

2) җирлек башлыгы-җирлек башлыгы карарлары һәм боерыклары, Башкарма комитет карарлары һәм боерыклары;

2. Җирлекнең башка вазыйфаи затлары әлеге уставларга, аларның статусын билгели торган башка муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгаралар.

74 Статья. Муниципаль хокукый актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын җирлек башлыгы, җирлек Советы депутатлары, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары,

гражданнарның инициатив төркемнәре, шулай ук җирлекнең Ревизия комиссиясе алып бара ала.

2. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга беркетелгән документларның исемлеге һәм формасы җирлек Советы Регламенты, җирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Яшел Үзән шәһәр прокуроры гамәлдәге норматив хокукый актларны камилләштерү зарурлыгын гамәлгә ашыру барышында үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында җирлекнең җирле үзидарә органнарына закон чыгару инициативасы хокукына ия булган, үзгәрү, өстәмә ясау, муниципаль хокукый актларны кабул итү турында тәкъдимнәр кертергә хокуклы.

4. Эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыру мәсьәләләренә кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар проектлары Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган Җайлау йогынтысын бәяләргә тиеш.

Муниципаль норматив хокукый актлар проектларының җайга салу йогынтысын бәяләү эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге субъектлары өчен артык вазыйфалар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә этәрә торган нигезләмәләрне, шулай ук эшкуарлык һәм инвестицияле эшчәнлек субъектларының һәм җирле бюджетларның нигезсез чыгымнары барлыкка килүгә ярдәм итә торган нигезләмәләрне ачыклау максатларында үткәрелә.

75 Статья. Җирлек советының хокукый актлары

1. Җирлек Советы федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, җирлек уставы белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә, Җирлек территориясендә үтәү өчен мәҗбүри булган кагыйдәләр, җирлек Советы Регламенты, җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында карар, шулай ук җирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре һәм аның федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, җирлек уставы белән аның компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

2. Җирлек Советы карарлары, законнарда, әлеге Уставта билгеләнгән очраклардан тыш, җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, җирлек бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан җирлек Советы карарлары җирлек Советы каравына бары тик җирлек башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән яисә аның бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән бәяләмә җирлек Советына карар проекты тәкъдим ителгәннән соң утыз көн эчендә җирлекнең башкарма комитетына тапшырыла.

4. Җирлек Советы карарларына җирлек башлыгы тарафыннан өч көн эчендә кул куела һәм уставта билгеләнгән тәртиптә халыкка җиткерелә.

76 Статья. Җирлекнең муниципаль хокукый актларын юкка чыгару һәм аларның гамәлләрен туктату

Җирлекнең муниципаль хокукый актлары җирлекнең җирле үзидарә органнары яисә тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) җирле үзидарә вазыйфаи затлары тарафыннан туктатылырга мөмкин, мондый органнар яисә тиешле вазыйфалар бетерелгән очракта яисә күрсәтелгән органнарның яки вазыйфаи затларның вәкаләтләре исемлеген үзгәрткәндә - җирле үзидарә органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан вәкаләтләренә тиешле муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару), шулай ук суд, җирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны җайга салучы өлешендә - Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы (вәкаләтле вәкиле) (Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе Ф.Х. Мөхәммәтшин һәм Татарстан Республикасы юстиция министры М. М. Корманов керде. статусы турында " Татарстан Республикасы Законына 1 нче кушымта) тасвирлаудан гыйбарәт.

Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән эшкуарларның хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы Вәкаләтле Вәкилнең тиешле күрсәтмәсен алган очракта кичекмәстән аны җирле үзидарә органы яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи заты тарафыннан туктатып тора. Алынган күрсәтмәнең үтәлеше турында җирле үзидарәнең башкарма-боеру органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә-өч көн эчендә, ә җирле үзидарәнең вәкиллекле органнарына карар кабул ителгән көннән алып өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиешләр.

77 Статья. Җирлек башлыгының хокукый актлары

Җирлек башлыгы законнарда, әлеге Уставта, җирлек Советы карарларында билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә җирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча карарлар һәм күрсәтмәләр, шулай ук җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре һәм җирлекнең җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр, шулай ук җирлекнең башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр чыгара.

Җирлек башлыгы " Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар нигезендә әлеге устав белән аның компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара.

78 Статья. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка игълан итү) һәм үз көченә керү тәртибе

1. Җирлек Советы карарлары авыл җирлеге башлыгы имзалаган көннән 10 көн узгач үз көченә керә.

Җирлек Советының салымнар һәм җыемнар турындагы хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Җирлек уставын кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында җирлек Советы карарлары Федераль закон, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Җирлек башлыгының, Җирле үзидарәнең башка вазыйфаи затларының хокукый актлары, актлар үзләре башкача билгеләнмәгәндә, үзләре кул куйган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы, муниципаль берәмлек гамәлгә куючы оешмаларның хокукый статусын, шулай ук җирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләрне билгели торган муниципаль норматив хокукый актлар рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка игълан ителгәннән) үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, имзаланган датасы (җирлек Советы кабул иткән хокукый актлар өчен – шулай ук җирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен), теркәү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфаи зат исеме булырга тиеш.

5. Җирлек Советының җирлек бюджеты турында, аның үтәлеше турында хисап, җирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турында, җирлек Советы Регламенты, җирлек башлыгы кабул иткән башка норматив хокукый актлар, муниципаль хокукый актлардан яисә федераль закон белән чикләнгән белешмәләре булган аерым нигезләмәләрдән тыш, ун көн эчендә рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

6. Муниципаль сайлауларны, җирле референдумны, җирлек Советы депутатын чакыртып алу, чикләрне үзгәртү, җирлек башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау, җирлек башкарма комитеты җитәкчесе урынбасарын билгеләү һәм законнар нигезендә башка актлар билгеләү турында норматив булмаган хокукый актлар чыгарылырга тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә мәҗбүри булмаган рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) булган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар аларны бастырган органнар яисә җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга (игълан ителергә) мөмкин.

8. Бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) муниципаль хокукый актның реквизитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) аша башкарыла:

- авыл халкына, шул исәптән махсус басма рәвешендә хокукый акт текстының үзәкләштерелгән тәртиптә таратылуы (таратылуы) ;

-хокукый акт текстын җирлекнең торак пунктлары территориясендәге махсус мәгълүмат стендларына урнаштыру өчен түбәндәге адреслар буенча: Бело-сусыз, Юбилей урамы, 13 йорт (Раифа авыл башкарма комитеты), Юбилей урамы, 14 йорт (Раифа урта мәктәбе), Юбилейная, 13 йорт (СДК), Юбилейная 9 йорт («Елочка» авылы), Новая ур., 10 йорт (Раифа табиблык амбулаториясе), Садовый, вехова Бистәсе.1 нче йорт (Идел-Кама тыюлыгы), Раифа Местечкосы поселогы, Үзәк, 1а йорт (РАИФА СПУ №1 ябык типтагы), Озерная урамы, 1в, Юл ур., 24, Сиреневая урамы, 2а йорт (кибетләр);

- «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында " хокукый акт текстын урнаштыру (http://pravo.tatarstan.ru).

10. Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) тиешле актны игълан итү датасы күрсәтелергә тиеш, алар актның тарату (тарату) башлану датасына яки аны мәгълүмат стендында урнаштыру датасына туры килергә тиеш.

11. Җирле үзидарә органнарының, муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең хокукый статусын билгели торган кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагыла торган муниципаль норматив хокукый актлар җирлек башлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы норматив хокукый актларының бердәм банкына законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда кертү өчен Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгына җибәрелә.

Баш XII. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ

79 Статья. Муниципаль хезмәтне җайга салу

Муниципаль хезмәтнең муниципаль вазыйфаларына карата таләпләрне, муниципаль хезмәткәрнең статусын, муниципаль хезмәтнең узу шартларын һәм тәртибен кертеп, муниципаль хезмәтне хокукый җайга салу федераль закон белән, шулай ук аның нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законы, әлеге устав һәм җирлекнең башка муниципаль хокукый актлары белән гамәлгә ашырыла.

80 Статья. Муниципаль хезмәт вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы - җирле үзидарә органында, җирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында, әлеге Устав нигезендә, җирле үзидарә органының, җирлекнең сайлау комиссиясенең яисә муниципаль вазыйфаны биләүче затның вәкаләтләрен үтәүне тәэмин итү бурычларының билгеләнгән даирәсе нигезендә барлыкка килә торган вазыйфа.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары җирлек башлыгы тәкъдиме белән Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә Татарстан Республикасы законы белән раслана.

3. Җирле үзидарә органының, сайлау комиссиясе аппаратының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган муниципаль хезмәт вазыйфалары исемнәре файдаланыла.

81 Статья. Муниципальная служба поселения

1. Җирлекнең муниципаль хезмәте-хезмәт килешүе (контракт) төзү юлы белән алыштырыла торган муниципаль хезмәт вазыйфаларында даими нигездә гамәлгә ашырыла торган гражданнарның һөнәри эшчәнлеге.

2.Муниципаль хезмәткәр өчен яллаучы вәкаләтләрен җирлек башлыгы, җирле үзидарә органы җитәкчесе, җирлек сайлау комиссиясе рәисе яисә яллаучы вәкиле

вазыйфаларын башкарырга вәкаләтле яллаучы вәкиле башкара торган муниципаль берәмлек муниципаль хезмәткәр өчен яллаучы вәкиле башкара.

3. Тиешле муниципаль хезмәт вазыйфаларына һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларына квалификация таләпләрен исәпкә алып җирлекнең муниципаль хезмәте һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә

4. Җирлекнең муниципаль хезмәте Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, җирлекнең муниципаль хезмәте турында җирлек Советы карары белән раслана торган әлеге Устав һәм нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләр белән хезмәт турында Россия Федерациясе законнарының гамәлдә булуы кагыла.

5. Җирлекнең муниципаль хезмәте белән идарә итү җирлек башкарма комитеты җитәкчесе һәм (яки) җирлек башкарма комитетының вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан башкарыла.

6. Җирлекнең муниципаль хезмәтен финанслау җирлек бюджеты акчалары хисабына башкарыла.

82 Статья. Муниципаль хезмәткәр

1. Муниципаль хезмәткәр булып 18 яшькә җиткән, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җирлекнең муниципаль хезмәте вазыйфаларын җирлек бюджеты акчалары хисабына түләнә торган акчалата тоту өчен башкаручы граждан тора.

2. Җирле үзидарә органнары, җирлек сайлау комиссиясе эшчәнлеген техник яктан тәэмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләмиләр һәм муниципаль хезмәткәрләр булып тормыйлар.

83 Статья. Муниципаль хезмәткәрнең хокуклары

1. Муниципаль хезмәткәр хокуклы:

1) муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфалары буенча аның хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар белән, вазыйфа йөкләмәләрен үтәүнең сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәт буенча алга бару шартлары белән таныштыру;

2) вазыйфа йөкләмәләрен үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартларны тәэмин итү;

3) хезмәт өчен түләү һәм хезмәт законнары, Муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт килешүе (контракт)нигезендә башка түләүләр;

4) эш вакытының нормаль озынлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшләми торган бәйрәм көннәре бирү, шулай ук ел саен түләнә торган ял;

5) билгеләнгән тәртиптә вазыйфа йөкләмәләрен үтәү өчен кирәкле мәгълүмат һәм материаллар алу, шулай ук җирлекнең сайлау комиссиясе, җирле үзидарә органы эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертү ;

6) үз инициативасы буенча муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста катнашу;

7) муниципаль хокукый акт нигезендә җирле бюджет акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алу;

8) шәхси мәгълүматны саклау;

9) үзенең шәхси эшенең барлык материаллары, һөнәри эшчәнлек турындагы фикерләр һәм башка документлар белән таныштыру, шулай ук шәхси эшенә аның язма аңлатмаларын җәлеп итү;

10) берләшү, шул исәптән профессиональ союзлар төзү хокукын, аларның хокукларын, социаль-икътисадый һәм профессиональ мәнфәгатьләрен яклау өчен;

11)хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен карау, муниципаль хезмәттә үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, шул исәптән аларны судка шикаять бирү;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия белән тәэмин итү.

2. Муниципаль хезмәткәр, Башкарма комитетның контракт буенча җитәкчесе вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән тыш, мәнфәгатьләр конфликты килеп чыкмаса һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса, эшкә алучы вәкиленең алдан язма хәбәрнамәсе белән бүтән түләүле эш башкарырга хокуклы.

84 Статья. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт тәртибенә таләпләр

1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

1) вазыйфа йөкләмәләрен намус белән, югары профессиональ дәрәҗәдә башкару;

2) Барлык физик һәм юридик затларга һәм оешмаларга тигез, гадел мөнәсәбәт тәэмин итү, нинди дә булса Иҗтимагый яки дини берләшмәләргә, һөнәри яки социаль төркемнәргә, гражданнарга һәм оешмаларга өстенлек бирмәү, мондый берләшмәләргә, төркемнәргә, оешмаларга һәм гражданнарга карата битарафлык булдырмау;

3) вазыйфа йөкләмәләрен намуслы башкаруга комачаулый торган нинди дә булса шәхси, мөлкәт (финанс) һәм башка мәнфәгатьләрнең йогынтысы белән бәйле гамәлләр кылмаска;

4) сәяси партияләр, башка иҗтимагый һәм дини берләшмәләр һәм башка оешмалар карарларының профессиональ хезмәт эшчәнлегенә йогынты ясау мөмкинлеген исәпкә алмаган нейтральлекне сакларга;

5) гражданнар белән эш итүдә корректлык күрсәтү;

6) Россия Федерациясе халыкларының әхлакый гореф-гадәтләренә һәм традицияләренә хөрмәт күрсәтү;

7) төрле этник һәм социаль төркемнәрнең, шулай ук конфессияләрнең мәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алыгыз;

8) милләтара һәм конфессияара татулыкка ярдәм итү;

9) аның абруена яки муниципаль орган абруена зыян китерә алган конфликтлы ситуацияләргә юл куймаска.

2. Җитәкче булган муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәткәрләрне сәяси партияләр, башка иҗтимагый һәм дини берләшмәләр эшчәнлегендә катнашырга мәҗбүр итү очракларына юл куймаска тиеш;

85 Статья. Муниципаль хезмәткәр вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәэмин итәргә;

2) вазыйфа инструкциясе нигезендә вазыйфа йөкләмәләрен башкару;

3) кеше һәм граждан хокукларын, иреген һәм законлы мәнфәгатьләрен, нинди расага, милләтенә, теленә, дингә мөнәсәбәтенә һәм башка шартларга карамастан, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәгәндә үтәргә;

4) җирле үзидарә органында, җирлек сайлау комиссиясе аппаратында билгеләнгән эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, вазыйфа инструкциясен, хезмәт мәгълүматы белән эшләү тәртибен үтәргә;

5) эш бурычларын тиешенчә башкару өчен кирәкле квалификация дәрәҗәсен саклагыз;

6) дәүләт һәм федераль законнар белән саклана торган серне тәшкил итүче мәгълүматларны, шулай ук вазыйфаи бурычларны үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне, шул исәптән гражданнарның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә кагылышлы яисә аларның намусына һәм абруена кагылучы белешмәләрне таратмаска;

7) дәүләт һәм муниципаль милекне, шул исәптән үзенә вазыйфа йөкләмәләрен үтәү өчен бирелгән мөлкәтне сакларга;

8) үзең һәм гаилә әгъзалары турында Россия Федерациясе законнарында каралган белешмәләрне билгеләнгән тәртиптә тапшырырга;

9) Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыккан көнне Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыгу яки чит дәүләт гражданлыгын алу көнендә чит дәүләт гражданлыгын алу турында яллаучы вәкиленә хәбәр итәргә;

10) кеше һәм граждан хокукларын, иреген һәм законлы мәнфәгатьләрен, нинди расага, милләтенә, теленә, дингә мөнәсәбәтенә һәм башка шартларга карамастан, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәгәндә үтәргә;

11) 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне үтәргә, йөкләмәләрне үтәргә, тыюларны бозмаска

» Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында " һәм башка федераль законнар;

12) вазыйфа йөкләмәләрен үтәгәндә шәхси кызыксыну турында турыдан-туры начальнигыгызга язма формада хәбәр итү, бу мәнфәгатьләр каршылыгына китерергә мөмкин, һәм мондый конфликтны булдырмау өчен чаралар күрергә;

13) «Интернет»мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә мәгълүмат урнаштыру турында мәгълүмат тапшырырга тиеш. «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә мәгълүмат урнаштыру турындагы мәгълүматларны

тапшыру «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законның 15.1 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хезмәткәр үзенә күрсәтмәне үтәргә хокуксыз.

86 Статья. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында мәгълүмат бирү

1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәткәрләр, әлеге вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр эшкә алучы вәкиленә (эш бирүчегә) үзләренең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирергә бурычлы. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирү өчен билгеләнгән тәртиптә, срокларда һәм форма буенча тапшырыла.

2. Үз чыгымнары, шулай ук ире (хатыны) һәм балигъ булмаган балалары чыгымнары турында Россия Федерациясе субъектлары дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирү өчен билгеләнгән тәртиптә һәм рәвешендә мәгълүмат бирергә тиешле вазыйфалар исемлегенә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәр үз чыгымнары, шулай ук үз хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары турында белешмәләр бирергә бурычлы.

3. Муниципаль хезмәткәр, аның ире (хатыны) һәм балигъ булмаган балалары чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» Федераль законда, Россия Федерациясе Президентының норматив хокукый актларында, законнарда һәм башка Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары, муниципаль хокукый актлар белән.

4. Муниципаль хезмәткәрләргә үзләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү мәҗбүри булган очракта, яисә андый мәгълүматлар тапшырылмаган яисә тулы булмаган белешмәләрне белә торып бирү муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора.

87 Статья. Муниципаль хезмәт белән бәйле чикләүләр һәм тыюлар

1. Граждан муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый, ә муниципаль хезмәткәр бу очракта муниципаль хезмәттә була алмый:

1) аны законлы көченә кергән сәләтсез яки чикләнгән суд карары белән тану;

2) законлы көченә кергән суд карары буенча муниципаль хезмәт вазыйфаларын үтәү мөмкинлеген кире кага торган җәзага хөкем итү;

3) дәүләт һәм башка федераль законнар белән саклана торган серне тәшкил итүче белешмәләргә кертүне рәсмиләштерү процедурасын узудан баш тарту, әгәр гражданин аны биләүне дәгъвалый торган муниципаль хезмәт вазыйфалары яисә муниципаль хезмәткәрләр били торган муниципаль хезмәт вазыйфалары буенча мондый мәгълүматлардан файдалануга бәйле булса;

4) муниципаль хезмәткә керүгә яки аны узуга комачаулаучы һәм медицина учреждениесе бәяләмәсе белән расланган авыруның булуы. Диспансерлаштыруны узу тәртибе, мондый авырулар исемлеге һәм медицина учреждениесе бәяләмәсе формасы Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләтле башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә;

5) муниципаль берәмлек башлыгы белән, әгәр муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү бу вазыйфаи затка турыдан-туры буйсыну яки контрольлек белән бәйле булса яки муниципаль хезмәткәр белән турыдан-туры бәйле булса, җирле администрацияне җитәкли торган якын туганлык яисә туганлык (ата-аналар, ир белән хатын, бертуган, апалар, шулай ук бертуган апалар, әти-әниләр, ир белән хатынның балалары һәм балаларның ирләре) яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү аларның берсенә буйсыну яки контроль булу икенчесенә;

6) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит дәүләт гражданлыгын туктату - Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга, аларга чит дәүләт гражданлыгын алырга яисә аларга яшәү өчен төр яисә Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашмый торган чит дәүләт территориясендә Россия Федерациясе гражданинының даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ алырга хокуклы, шулар нигезендә чит дәүләт гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы, муниципаль хезмәттә булырга хокуклы;

7) чит Дәүләт (чит дәүләтләр) гражданлыгы булу, муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә катнашучы чит дәүләт гражданины булган очраклардан тыш, чит ил гражданы, аның нигезендә чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы;

8) муниципаль хезмәткә кергәндә ялган документлар яки белә торып ялган мәгълүматлар бирү;

9) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, «коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка законнар белән каралган белешмәләрне тапшырмау яки муниципаль хезмәткә кергәндә белә торып дөрес яки тулы булмаган мәгълүматлар бирү.

2. Муниципаль хезмәт үтү сәбәпле муниципаль хезмәткәргә тыела:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү очрагында:

а) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфасына яисә Россия Федерациясе субъекты дәүләт вазыйфасына, шулай ук дәүләт хезмәте вазыйфасына билгеләп куелганда;

б) муниципаль вазыйфага сайлау яки билгеләп кую;

в) органда түләүле сайлау вазыйфасына сайлау

үзидарә органында, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе аппаратында оештырылган башлангыч профсоюз оешмасының сайланулы органында, шул исәптән:

2) эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә, коммерцияле оешма белән идарә итүдә яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга (сәяси партия белән идарә итүдә катнашудан тыш); башка иҗтимагый оешманың съездында (конференциядә) яки гомуми җыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативларында, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләрендә катнашырга; күрсәтелгән коммерциячел булмаган оешмалар белән (сәяси партиядән тыш) Идарәдә бердәй башкарма орган сыйфатында яисә аларның коллегиаль идарә органнары составына муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә эшкә алучы (эш бирүче) вәкиле рөхсәте белән керүдә катнашу), федераль законнарда каралган очраклардан һәм оешма белән идарә итүдә катнашу Россия Федерациясе законнары нигезендә җирле орган исеменнән гамәлгә ашырылса үзидарә;

3) органда өченче як эшләре буенча адвокат яки вәкил булу

җирле үзидарә, муниципаль сайлау комиссиясе

муниципаль хезмәт вазыйфасын били торган оешмалар йә

вә алар гаурәт әгъзаларын күрсәтмәсләр һәм зинадан сакланырлар

федераль законнарда каралган;

4) вазыйфаи нигезләмәгә бәйле рәвештә яисә вазыйфаи вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан бүләкләр (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәтләр күрсәтү, күңел ачу, ял итү өчен түләү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләр) алырга. Беркетмәле чараларга, хезмәт командировкаларына һәм башка рәсми чараларга бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрләр алган бүләкләр муниципаль милек дип таныла һәм актта муниципаль хезмәткәрләргә җирле үзидарә органына, ул муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән муниципаль берәмлек сайлау комиссиясенә тапшырыла, Россия Федерациясе Граждан кодексында билгеләнгән очраклардан тыш. Беркетмәле чарага, хезмәт командировкасына яисә башка рәсми чарага бәйле рәвештә аларга бүләк тапшырган муниципаль хезмәткәр аны Россия Федерациясе норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;

5) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән, башка муниципаль берәмлекләрнең сайлау комиссияләре, шулай ук чит дәүләтләрнең дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары, халыкара һәм чит ил коммерциячел булмаган оешмалары белән үзара нигездә гамәлгә ашырыла торган командировкалардан тыш командировкага китәргә;

6) вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле булмаган максатларда, матди - техник, финанс һәм башка тәэмин итү чараларын, башка муниципаль милекне кулланырга;

7) муниципаль хезмәт белән бәйле булмаган максатларда, федераль законнар нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән белешмәләрне яки вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә үзенә билгеле булган хезмәт мәгълүматларын таратырга яки кулланырга;

8) җирле үзидарә органы, муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе һәм аларның җитәкчеләре эшчәнлегенә карата, әгәр бу аның вазыйфаи бурычларына кермәсә, халык алдында, шул исәптән массакүләм мәгълүмат чараларында, бәяләүләргә юл кую;

9) муниципаль берәмлек башлыгының язма рөхсәтеннән башка, чит ил дәүләтләре, халыкара оешмалар, шулай ук сәяси партияләр, башка иҗтимагый

берләшмәләр һәм дини берләшмәләрдән тыш, бүләкләр, Мактаулы һәм махсус исемнәр кабул итәргә, Әгәр аның вазыйфаи бурычларына күрсәтелгән оешмалар һәм берләшмәләр белән хезмәттәшлек керә икән;

10) сайлау алды агитациясе, шулай ук референдум мәсьәләләре буенча агитация өчен вазыйфаи торышының өстенлекләрен кулланырга;

11) сәяси партияләр, дини һәм башка иҗтимагый берләшмәләр мәнфәгатьләрендә үз вазыйфаи торышын кулланырга, шулай ук күрсәтелгән берләшмәләргә муниципаль хезмәткәр буларак ачыклык кертергә;

12) җирле үзидарә органнарында, башка муниципаль органнарда сәяси партияләр, дини һәм башка иҗтимагый берләшмәләр структураларын (һөнәр берлекләреннән, шулай ук ветераннар һәм башка иҗтимагый үзешчәнлек органнарыннан тыш) төзергә яки әлеге структураларны булдыруга булышлык итәргә;

13) хезмәт бәхәсен җайга салу максатларында вазыйфаи бурычларны үтәүне туктату;

14) идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган аларның структур бүлекчәләре составына керергә, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса;

15) чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана торган, Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган очракта гына яллаучы (эш бирүче) вәкиле (эш бирүче) түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә.

3. Гражданин муниципаль хезмәттән киткәннән соң хокуклы түгел оешмалар яки шәхесләр мәнфәгатьләрендә ачу яки куллану конфиденциаль характердагы мәгълүматлар яки хезмәт вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә аңа таныш булган хезмәт мәгълүматы.

Статья 88. Чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки җайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән өчен түләтүләр һәм коррупциягә каршы тору максатларында куелган бурычларны үтәмәү

Муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә җайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән өчен һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, «Коррупциягә каршы тору турында «2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы федераль закон белән коррупциягә каршы тору максатларында билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен,»Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында" 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә штрафлар салына.

89 Статья. Муниципаль хезмәткәрне акчалата тоту

1. Муниципаль хезмәткәрне акчалата тоту муниципаль хезмәткәрнең вазыйфа окладыннан (алга таба - вазыйфа оклады), шулай ук Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә торган айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән тора.

2. Вазыйфа окладының күләме, шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләр күләме һәм аларны гамәлгә ашыру тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм законнары нигезендә җирлек Советы карарлары белән билгеләнә.

3. Әгәр җирлеккә бюджет тәэмин ителешен тигезләү максатларында федераль законнарда һәм тәртиптә дотацияләр бирелсә, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт өчен түләү күләме Татарстан Республикасы Законында каралган иң чик нормативлар нигезендә билгеләнә.

90 Статья. Муниципаль хезмәткәр өчен гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә гарантия бирелә:

1) вазыйфа инструкциясе нигезендә аларга вазыйфа йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итә торган эш шартлары;

2) акчаны вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы

тоту;

3) эш вакытының нормаль озынлыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшсез бәйрәм көннәре бирү, шулай ук ел саен түләнә торган ял;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң, медицина хезмәте күрсәтү;

5) тиешле елларны эшләгән өчен һәм инвалидлыкка бәйле рәвештә пенсия белән тәэмин итү, шулай ук вафат булган очракта муниципаль хезмәткәрнең гаилә әгъзаларын пенсия белән тәэмин итү;

6) вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян китерелгән очракта мәҗбүри дәүләт иминияте;

7) бу очракта мәҗбүри дәүләт социаль иминияте

муниципаль хезмәткәрләр үткән чорда яисә аны туктатканнан соң, ләкин вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә килеп җиткән авырулар яисә эшкә сәләтлелекне югалту;

8) муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын көчләүдән, янаулардан, федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм шартларда вазыйфа йөкләмәләрен үтәүгә бәйле башка хокукка каршы гамәлләрдән яклау;

9) җирлек бюджеты акчалары исәбеннән, җирлектә муниципаль хезмәт турында законнарда, нигезләмәдә билгеләнгән очракларда өстәмә һөнәри белем алу;

10) Россия Федерациясе Хезмәт Кодексында, муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында, җирлекнең муниципаль хокукый актларында каралган гарантияләрдән тыш, пенсиягә чыгуга бәйле рәвештә бер мәртәбә бүләкләү дә гарантияләнә. Күрсәтелгән гарантияне түләү шартлары, күләме һәм тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль хезмәткәргә законнар, җирлектә муниципаль хезмәт турында Нигезләмә нигезендә чыгымнар каплана һәм хезмәт командировкалары, муниципаль хезмәткә кабул итү, муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына күчерү, муниципаль хезмәткә бүтән урынга күчерү, башка җирлеккә җибәрү

уңаеннан башка компенсацияләр бирелә, шулай ук транспорт чыгымнары һәм торак өчен түләү чыгымнары каплана.

3. Муниципаль хезмәткәргә муниципаль хезмәтнең үтү шартларына бәйле рәвештә аларга хезмәт транспорты яисә бирелә

шәхси транспортны хезмәт максатларында, җирлектә муниципаль хезмәт турында нигезләмәдә билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә файдалану белән бәйле чыгымнар каплана.

4. Муниципаль хезмәткәргә шулай ук оешма бетерелү, оешма хезмәткәрләренең саны яки штаты кыскару сәбәпле эштән азат ителү очрагында хезмәткәрләр өчен хезмәт законнары белән билгеләнгән башка гарантияләр дә бирелә.

5. Муниципаль хезмәткәрләргә гарантияләр бирү белән бәйле чыгымнар, әгәр федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында башкасы каралмаган булса, җирлек бюджеты хисабына башкарыла.

Баш XIII. ҖИРЛЕКНЕҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

91 Статья. Җирлекнең икътисади нигезе

Җирлекнең икътисади нигезен муниципаль җирлектәге мөлкәт, җирлек бюджеты акчалары, шулай ук җирлекнең мөлкәти хокуклары тәшкил итә.

92 Статья. Муниципаль милек

Җирлек милкендәге муниципаль милек исемлеге «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон белән билгеләнә. Җирлекнең муниципаль мөлкәтенә ия булу, файдалану, боеру, муниципаль предприятие, учреждение, хуҗалык җәмгыятьләрен оештыру гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

93 Статья. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары җирлек Советы карарлары белән федераль законнар нигезендә билгеләнә.

2. Муниципаль милектән файдаланудан һәм хосусыйлаштырудан кергән табыш җирлек бюджетына керә.

94 Статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хуҗалык җәмгыятьләре

1. Муниципаль берәмлек әлеге устав белән билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне төзергә, үзгәртеп корырга һәм бетерергә, хуҗалык җәмгыятьләрен, шул исәптән җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен кирәк булган муниципальара җәмгыятьләрне булдыруда катнашырга хокуклы. Җирле үзидарәнең вәкаләтле органнары муниципаль предприятиеләргә һәм

учреждениеләргә карата Гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен башкара.

2. Җирле үзидарә органнары җирлек исеменнән муниципаль учреждениеләр йөкләмәләре буенча субсидиар җавап бирә һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә аларның үтәлешен тәэмин итә.

95 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Җирлекнең җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре федераль закон, Татарстан Республикасы законы белән башкача билгеләнмәгәндә шартнамә нигезендә төзелә.

Баш XIV. ҖИРЛЕКНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

96 Статья. Җирлек Бюджеты

1. Җирлекнең үз бюджеты бар.

2. Җирлек бюджеты җирлек Советының норматив хокукый акты рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Җирлек бюджетында җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү буенча җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен тормышка ашыруга җибәрелә торган керемнәр һәм җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү өчен бирелгән субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбеннән җирлек бюджетының тиешле чыгымнары аерым карала.

4. Җирлекнең җирле үзидарә органнары федераль законнарда билгеләнгән һәм алар нигезендә кабул ителә торган тәртиптә Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары белән Федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына җирлек бюджеты үтәлеше турында хисаплар тапшыралар.

97 Статья. Җирлектә бюджет процессы

1. Җирлек бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль башкарыла. Җирлек бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Җирлек бюджеты проекты, җирлек советының җирлек бюджетын раслау турындагы карары, аның үтәлеше турындагы еллык хисап, квартал саен җирлек бюджеты үтәлешенең барышы турында һәм җирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны

турында, акчалата тотуга факттагы чыгымнарны күрсәтеп, рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

3. Җирле салымнар турында муниципаль норматив хокукый актларга үзгәрешләр кертү хакында җирлек Советының муниципаль норматив хокукый актлары, Россия Федерациясе бюджет системасының Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган бюджет хокукый мөнәсәбәтләрен җайга сала торган бюджет хокукый актлары җирлек советына чираттагы финанс елына җирле бюджет турында карар проектын җирлек Советына керткән көнгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш һәм план чоры.

4. Җирлек бюджеты проекты өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

5. Җирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты проекты җирлекнең чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында җирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

6. Җирле бюджет проекты җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителә торган җирлек Советы хокукый актлары нигезендә төзелә.

7. Җирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты проекты түбәндәгеләргә нигезләнә: Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләрне) билгели торган Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә юлламалары, нигезләмәләренә;

бюджет сәясәте юнәлешләрендә һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрендә;

Россия Федерациясенең таможня-тариф сәясәте юнәлешләрендә төп юнәлешләр;

социаль-икътисади үсеш фаразы;

бюджет прогнозы (бюджет прогнозы проекты, бюджет фаразын үзгәртү проекты) озак срокллы чорга бюджет фаразы (бюджет прогнозы проекты);

муниципаль программалар (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларны үзгәртү проектлары).

8. Җирлек бюджеты турындагы карарда Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетның төп характеристикалары, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, җирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләр (бюджет турындагы Карардан тыш) булырга тиеш.

9. Җирлек бюджеты турындагы карар белән составы Россия Федерациясе Бюджет кодексы, аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары, җирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә билгеләнә торган күрсәткечләр раслана.

10. Җирлек бюджеты турында карар белән расланалар:

җирлек бюджеты керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге;

җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

чыгымнар төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча йә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре)

һәм (яисә) чыгымнар төрләренең максатчан статьялары (программалары һәм эшчәнлекнең программага кертелмәгән юнәлешләре буенча һәм (яисә) чыгымнар төрләренең максатчан статьялары (төркемнәре һәм төркемчәләре), чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү Чираттагы финанс елына һәм план чорына, шулай ук бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча чыгымнарны классификацияләү, әлеге кодекс, Татарстан Республикасы законы, җирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә билгеләнгән;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган һәм (яисә) бюджетара трансфертлар күләме;

план чорының беренче елына район бюджетының шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарының гомуми күләменең 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) район бюджеты чыгымнарының шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар, ия булган максатчан максатка);

Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтеп;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, җирлекнең муниципаль хокукый актларында билгеләнгән район бюджетының башка күрсәткечләре.

11. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турындагы карар проекты бюджет проектының план чорының икенче ел параметрларын үзгәртү юлы белән раслана.

Җирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турында карар проекты расланган план чоры бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм бюджетның планлаштырылган чорының икенче ел күрсәткечләрен раслый.

Җирлекнең раслана торган бюджеты план чоры параметрларын төгәлләштерү күздә тотыла:

1) Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турында карар проектын карау предметы булган күрсәткечләргә төгәлрәк Аңлатмаларны раслау;

2) җирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыруны яки киметүне раслау йә аңа җирлек бюджетының өстәмә максатчан статьялары һәм (яисә) чыгымнары төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен кертү.

12. Җирлек бюджеты турында карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан бюджет турында карар үз көченә керүне, шулай ук күрсәтелгән карар нигезендә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләр һәм характеристикалар раслауны күздә тотарга тиеш.

13. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты проектын төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә гамәлгә ашырыла һәм бәяләмә бирү өчен җирлекнең ревизия комиссиясенә җибәрелә.

14. Җирлек башкарма комитеты җирлек Советы каравына Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турында карар проектын агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча кертә.

15. Җирлекнең Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турында карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе күрсәтелгән проектны Чираттагы финанс елы һәм план чоры башланганчы карап тикшерүне һәм раслауны тәэмин итәргә тиеш.

16. Җирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм (яисә) район бюджеты турында карар белән башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә.

Җирлек бюджеты турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга тиеш.

17. Җирлекнең җирле үзидарә органнары җирлек бюджетының балансслы булуын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, кытлык күләме, Муниципаль бурыч күләме һәм структурасы, җирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәү буенча Татарстан Республикасының билгеләнгән Федераль законнарын үтәүне тәэмин итәләр.

18. Җирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

19. Җирлек бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

20. Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга җирлек бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

21. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

98 Статья. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу Дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу җирлек бюджеты акчалары хисабына башкарыла.

99 Статья. Җирлек гражданнарының үзара салымы чаралары

1. Гражданнарның үзара салымы җирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләрне хәл итү өчен гамәлгә ашырыла торган бер тапкыр бирелә торган түләүләр аңлашыла. Үзара салым түләү күләме җирлектә яшәүчеләрнең гомуми санынннан 30 процентттан артып китә алмаган һәм түләүләр күләме кимергә мөмкин булган аерым категория гражданнардан тыш, җирлектә яшәүчеләр өчен абсолют зурлыкта билгеләнә.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән гражданнарны кертү һәм куллану мәсьәләләре җирле референдумда хәл ителә.

3. Гражданнарның бер тапкыр бирелә торган түләүләрен җыю турында җирле референдум карарын бастырып чыгарганнан соң җирлек башкарма комитеты:

- референдум карарында каралган эшләрне башкаруны оештыра һәм әлеге карарда каралган тәртиптә авыл халкы алдында аларның үтәлеше турында хисап тота.

4. Гражданнарның үзара салым акчалары җирлек бюджетының үз керемнәренә карый.

100 Статья. Муниципаль бурычлар (Муниципаль бурыч)

1. Җирлек җирлек бюджеты кытлыгын финанслау һәм бурыч йөкләмәләрен түләү максатларында федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. Җирлек исеменнән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә җирлекнең башкарма комитетына карый.

3. Агымдагы финанс елы башына җирлек бюджеты акчалары калдыклары агымдагы финанс елында җирлек бюджеты турындагы карар белән җирлек бюджеты кытлыгын финанслауның күрсәтелгән чыганагы сыйфатында каралган акчалар күләменнән артыграк күләмдә касса аермаларын каплауга җибәрелергә мөмкин.

101 Статья. Бюджет отчетлары. Җирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

1. Җирлекнең бюджет хисабы еллык хисап булып тора.

2. Җирлекнең бюджет хисаплылыгы җирлекнең финанс органы тарафыннан тиешле бюджет акчаларының баш администраторларының җыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә төзелә һәм җирлекнең башкарма комитетына тапшырыла.

3. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап җирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

4. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап җирлек Советына тапшырылганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерүне һәм җирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү җирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә,

Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп башкарыла.

5. Җирлек башкарма комитеты җирлек бюджетының үтәлеше турында хисапны агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча төзергә тәкъдим итә. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка Бәяләмәне әзерләү бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү нигезендә 1 айдан да артмаган срокта үткәрелә.

6. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә җирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан бер үк вакытта җирлек башкарма комитетына җибәрелә.

7. Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, җирлек башкарма комитеты җирлек Советына, җирлек Советының хисап финанс елы өчен бюджеты үтәлеше турындагы карары проектын, җирлек бюджеты үтәлеше турында бүтән бюджет хисабын һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны кертеп, җирлек советы үтәлеше турында еллык хисапны тапшыра.

8. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтиҗәләре буенча җирлек Советы җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагу турында Карар кабул итә.

9. Җирлек Советы тарафыннан җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул дөрес булмаган яки тулы чагылдырылмаган мәгълүматларны бетерү һәм 1 айдан да артмаган вакытка кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

10. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы карар белән хисап финанс елы өчен җирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап раслана, җирлек бюджеты керемнәренең, чыгымнарының һәм кытлыкның гомуми суммасы күрсәтелә.

Җирлек Советы карарына аерым кушымталар белән хисап финанс елында җирлек бюджеты үтәлеше турындагы күрсәткечләр раслана:

- бюджетлар керемнәрен классификацияләү кодлары буенча җирлек бюджеты керемнәре;

- җирлек бюджетының керем төрләре кодлары, керемнәр подвиды, бюджет керемнәренә караган дәүләт идарәсе секторы операцияләренең классификациясе буенча керемнәре;

- җирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча чыгымнар;

- бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча җирлек бюджеты чыгымнары;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

- җирлек бюджеты кытлыгын бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакларының төркемчәләре, төркемчәләре, статьялары, төрләре кодлары буенча финанслау чыганаклары; бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакларына караган дәүләт идарәсе секторы операцияләренең классификациясе.

102 Статья. Җирлекнең җирле бюджеты үтәлеше.

1. Җирлекнең җирле бюджеты Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә үтәлә.

2. Җирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнар ведомствосы нигезендә үтәлә.

3. Җирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, җирлек бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

4. Җирлек бюджеты үтәлеше җирлекнең ирекле бюджет язмасы һәм җирлекнең касса планы нигезендә оештырыла.

103 Статья. Муниципаль финанс контроле.

1. Муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган башка норматив хокукый актларны үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, алдан һәм алдагы планнарга бүленә.

2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле Зеленодольск муниципаль районы Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлеге булып тора.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендәге Эчке муниципаль финанс контроле Зеленодольск муниципаль районы Финанс-бюджет палатасының контроль эшчәнлеге булып тора.

4. Башлангыч контроль җирле бюджетны үтәү барышында бюджет бозуларын кисәтү һәм булдырмау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алдагы контроль җирлек бюджетының үтәлеше нәтиҗәләре буенча, аларны үтәүнең законлылыгын, исәп-хисапның дөреслеген билгеләү максатыннан башкарыла.

БАШ XVI. ҖИРЛЕК УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ. Кушымта ЧЫН УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР

104 Статья. Җирлек Уставы проектын әзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Җирлек уставы проекты, җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары проекты җирлек башлыгы, җирлек Советы депутатлары, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре тарафыннан җирлек Советына кертелергә мөмкин.

2. Җирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын әзерләү өчен җирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелә ала. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Җирлек уставы проекты, җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында җирлек Советы карары проекты җирлек уставын кабул итү, җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы мәсьәләне караган көнгә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, җирлек Советы тарафыннан билгеләнгән күрсәтелгән Устав проекты, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка җиткерү) белән рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерергә) тиеш шулай ук

гражданнарның аны тикшерүдә катнашу тәртибе. Җирлек Советының җирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук җирлек уставына җирлек уставын шул норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очракта гражданнарның аны тикшерүдә катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) таләп ителми.

4. Җирлек уставы проекты, җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары буенча аларны җирлек Советы утырышында караганчы әлеге Уставның 22 статьясы нигезендә ачык тыңлаулар үткәрелә.

5. Җирлек уставын Федераль законга, Татарстан Республикасы законына туры китерү әлеге закон актлары белән билгеләнгән вакытта гамәлгә ашырыла. Әгәр федераль закон, Татарстан Республикасы законы белән күрсәтелгән срок билгеләнмәгән булса, җирлек уставын Федераль законга, Татарстан Республикасы законына туры китерү срогы тиешле федераль закон, Татарстан Республикасы Законы үз көченә керү датасын, җирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проектын халык алдында тыңлауларда фикер алышу зарурлыгын, аның буенча гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу вакытын, җирлек Советы утырышларының вакыт аралыгын исәпкә алып билгеләнә, мондый муниципаль хокукый актны дәүләт теркәве һәм рәсми бастырып чыгару (халыкка игълан итү) вакыты алты айдан артмаска тиеш.

6. Җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы муниципаль хокукый акт белән җирлек Уставына яңа редакциядә бәян ителми. Бу очракта җирлекнең яңа Уставы кабул ителә, ә элегрәк гамәлдәге җирлек уставы һәм аңа өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актлар җирлекнең яңа Уставы үз көченә кергән көннән үз көчен югалткан дип таныла.

105 Статья. Җирлек уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Җирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проектын карау җирлек Советы Регламенты нигезендә кимендә ике укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Җирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проектын беренче укылышта кабул иткәннән соң әлеге уставның 74 статьясындагы 1 пунктында күрсәтелгән хокук чыгару инициативасы хокукының башка субъектларына җирлек башлыгы тарафыннан җибәрелә.

3. Авыл җирлеге Уставы, җирлек Советының Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесендә күпчелек тавыш белән кабул ителә.

Җирлек башлыгы тавышы җирлек уставын кабул иткәндә, җирлек Советы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Карар кабул иткәндә җирлек Советы депутаты тавышы буларак исәпкә алына.

106 Статья. Җирлек Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарлар

1. Җирлек уставы, җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары кабул ителгәннән соң җирлек башлыгы тарафыннан федераль законда билгеләнгән тәртиптә муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органының территориаль органына җибәрелә.

2. Җирлек уставы, җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка игълан ителергә) тиеш һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында рәсми бастырып чыгарылганнан соң үз көченә керә (http://pravo.tatarstan.ru), Зеленодол муниципаль районы сайты Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында (http://zelenodolsk.tatarstan.ru) " Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук авыл җирлеге территориясендә махсус мәгълүмат стендларында хокукый акт текстын урнаштыру түбәндәге адреслар буенча: Белосусыз авыл, Юбилей урамы, 13 йорт (Раифа авыл башкарма комитеты), Юбилей урамы, 14 йорт (Раифа урта мәктәбе), Юбилейная ур., 13 йорт (СДК), Юбилейная 9 йорт («Елочка» авылы), Новая ур., Новая ур., 10 (Раифа табиблык амбулаториясе), Садовый, вехова Бистәсе.1 нче йорт (Идел-Кама тыюлыгы), Раифа Местечкосы поселогы, Үзәк, 1а йорт (РАИФА СПУ №1 ябык типтагы), күл ур., 1в, Юл ур., 24, Сиреневая, 2а йорт (кибетләр).

3. Җирлек Уставына кертелгән һәм җирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр, җирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләрне бүлешү (җирлек уставын федераль законнарга туры китерү очракларыннан тыш, вәкаләтләрне, вәкаләтләрне, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау тәртибен үзгәртү очракларыннан тыш) җирлек Советының муниципаль хокукый актны кабул иткән вәкаләтләре срогы чыкканнан соң үз көченә керә күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында, ә Зеленодол муниципаль районы Советы формалашкан очракта 22 статьяның 3 өлешенә яисә 3.1 өлешенең 1 пунктына ярашлы рәвештә 28 июль 2004

№ 45 - ТРЗ «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» - җирлек башлыгы вәкаләтләре срогы чыкканнан соң, күрсәтелгән үзгәрешләр һәм җирлек Уставына өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актка кул куйды.

4. Җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый акт белән кертелә, ул рәсмиләштерелә ала:

1) җирлек Советы рәисе һәм җирлек башлыгы тарафыннан имзаланган карар белән йә җирлек башлыгы, җирлек советы рәисе вәкаләтләрен башкаручы;

2) җирлек Советы тарафыннан кабул ителгән һәм җирлек башлыгы имзалаган аерым норматив хокукый акт белән. Бу очракта әлеге хокукый актка җирлек Советының аны кабул итү турындагы карары реквизитлары куела. Җирлек Советының бу карарына җирлек Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы күчмә нигезләмәләрне һәм (яки) нормаларны кертү рөхсәт ителми.

5. Җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы муниципаль хокукый акт белән җирлек Уставына яңа редакциядә бәян ителми. Бу очракта җирлекнең яңа Уставы кабул ителә, ә элегрәк гамәлдәге җирлек уставы һәм аңа

өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актлар җирлекнең яңа Уставы үз көченә кергән көннән үз көчен югалткан дип танылa.

2 нче кушымта
Раифа авыл җирлеге Советының 2018 елның 14 мартындагы 145 нче карарына

ТӘРТИП
«Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы «Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында» Раифа авыл җирлеге Советы проектына гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу, гражданнарның аның фикер алышуларында катнашуы

1. Раифа авыл җирлеге Советы Карары проектына тәкъдимнәр

» Татарстан Республикасы Зеленодол муниципаль районының "Раифа авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында " Зеленодольск муниципаль районы Раифа авыл җирлеге советына түбәндәге адрес буенча кертелә: Бело-сусыз авылы, Юбилей урамы, 13 йорт, язма формада төзәтмәләр таблицасы рәвешендә кертелә:

№ п/п	Пункт, пунктчасыт	Карар проекты тексты	Төзәтмә тексты	Проектның тексты төзәтмәне исәпкә алып	Төзәтмә авторы (Ф. и. о., адрес, эш, уку урыны)

Тәкъдимнәр эш көннәрендә 8.00 сәгатьтән 17.00 сәгатькә кадәр Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында карар урнаштырылганнан соң бер ай эчендә кабул ителә (http://pravo.tatarstan.ru) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук Раифа авыл җирлеге мәгълүмат стендларында: Бело-сусыз авылы, Юбилей урамы, 13 нче йорт адреслары буенча урнашкан.

2. Гавами тыңлауларда катнашу өчен заявкалар чыгыш ясау хокукы белән түбәндәге адрес буенча бирелә: Бело-Безводное авылы, Юбилейная урамы, 13, шәхсән.

Гаризалар эш көннәрендә 8.00 сәгатьтән 17.00 сәгатькә кадәр ачык тыңлаулар үткәрелгәнче 7 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Гражданнарның тәкъдимнәре Раифа авыл җирлеге хезмәткәрләре тарафыннан теркәлә һәм Зеленодольск муниципаль районының " Раифа авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә 2016 елның 2 февралендәге 43 нче Раифа авыл җирлеге Советы карары белән расланган гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы Нигезләмә нигезендә Раифа авыл башкарма комитетына тапшырыла.

Раифа авыл җирлеге башлыгы,
Совет рәисе **Э.Ф. Яппарова**